

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Gymnocalycium obductum Piltz species nova

Foto: J. Piltz

ISSN 0039-4467

69ste JAARGANG
No. 4
APRIL 1990

NIEUWBSCHRIJVING

Gymnocalycium obductum Piltz - **Een nieuwe cactussoort uit Noord-Argentinië**

JÖRG PILTZ

Bij het onderzoek naar het voorkomen en het verspreidingsgebied van *Gymnocalycium ragonesei* Cast. aan de westelijke zijde van de Salinas Grandes ontdekten wij in 1978 in het grensgebied van de provincies Cordoba en Catamarca een populatie van kleine cactussen behorend tot het geslacht *Gymnocalycium*. Onze eerste indruk was dat we hier te maken hadden met een nauwe verwant van *G. ragonesei*. De nieuwe soort groeit in een vergelijkbaar plantenbiotoop als de bovengenoemde soort aan de rand van het grote zoutmeer in een overgangsgebied van halofyten naar het Chaco-droogtebos. Dit Chaco-droogtebos strekt zich uit van Paraguay over de Argentijnse provincies Chaco en Santiago del Estero tot in het noorden van de provincie Cordoba. Evenwel is het Chaco-droogtebos hier, niet in de laatste plaats door antropogene invloeden, veel opener dan in het eigenlijke Chaco Central en Chaco Austral.

Gymnocalycium obductum groeit net als *G. ragonesei* in een semivast mengsel van klei en zand in de beschutting van struiken. Het lichaam is bijna geheel in de aarde verborgen waarbij slechts de vlakke schedel te zien is; deze groeiwijze konden we bij veel *Gymnocalycium*s uit de serie Quehliana rond de Salinas Grandes waarnemen. Zelfs na 12 jaar cultuur behouden de verzamelde planten hun platte groei; het bovenaardse deel is slechts 2 cm hoog. De intussen talrijke zaailingen vertonen enerzijds een opvallende homogeniteit en anderzijds - zelfs voor deze groep die als langzame groeiers bekend staan - een extreem langzame groei. Ze bloeien echter al bij een lichaamsgrootte van één tot twee centimeter diameter, wel een bewijs voor een perfecte aanpassing aan de extreme omstandigheden op de natuurlijke groeiplaats.

Het aanvankelijke vermoeden van een nauwe verwantschap met de in de onmiddellijke nabijheid groeiende *G. ragonesei* kon bij de nadere bestudering van plantelichaam, bloemen en vruchten niet bevestigd worden. Reeds als kleine zaailingen vertonen zij door het aantal en de vorm van de ribben goed onderscheidbare verschillen. De areolen zijn bij *G. obductum* steeds verzonken, terwijl de op de ribben liggende areolen juist bij *G. ragonesei* een mar kant kenmerk is.

Enigszins verwarrend was bij de literatuurstudie de opgaven van de bloemgrootte voor *G. ragonesei* (Castellanos 1949). De auteur beschrijft een bloem van 3,5-4 cm, een lengte die ook past bij de bloemen van *G. obductum*. De bij de tekst afgebeelde bloem heeft een slanke bloembuis, wat typisch is voor *G. ragonesei*; vermoedelijk heeft Castellanos de bloem van een nog jonge plant beschreven. Deze waarneming heb ik ook gemaakt; jonge planten hebben beduidend kortere bloemen als volwassen exemplaren. De door ons bij Totoralejos verzamelde planten van *G. ragonesei* (P18, Piltz 1976) hebben bloemen met een lengte van 4-6 cm, hetgeen overeenkomt met de door Frank (1974) aangegeven afmetingen in de latere, aanvullende beschrijving. Zonneklare verschillen tonen ook de vruchten van beide soorten. De slanke, spoelvormige vrucht van *G. ragonesei* verschilt behoorlijk van de kleine, kogelronde tot ovale vrucht van *G. obductum*. Deze vruchtvorm duidt op een verwantschap met de verder zuidelijk c.q. westelijk groei-

ende *G. quehlianum* en *G. stellatum* (*G. riojense* sensu Till), waarbij de nieuwe soort zich echter duidelijk in de bloem onderscheidt. Het hierbij onderzochte materiaal was: P 13, Sierra Tulumba, Piltz 1976; P 18, Salinas Grandes, Piltz 1976; P 117, Cruz del Eje, Piltz 1978; P 122, Recreo, Piltz 1978; P 160, zuidelijk Cruz del Eje, Piltz 1978; P 206, westelijk Salinas Grandes, Piltz 1980; P 402, San Martin, Piltz 1987; alle populaties uit de verwantschapsgroep rond *G. quehlianum* en *G. stellatum*, gelegen ten zuidoosten, noordelijk en westelijk van de Salinas Grandes.

Corpus solitarium, planum, subrubrum usque ad canum-fuscum, radice forma magnae rapae, 5,5 cm latum, 6 cm altum, 2 cm ex terra eminet; vertex depressus subflava et alba lana est. Costae 13, exiles, sulcis nonprofundis disiunctae sunt; areolae rotundae, lana alba, sero calvescentes, 7 mm disiunctae; sub areola est gibber forma menti, supra est parvus sulcus transversarius.

Aculei 3-5, appressi vel paulum proiecti, 2-5 mm longi spadices, in infimo nigricantes, omnes aculei marginales sunt.

Flos 3,7 cm longus, 3,3 cm latus est, ex vertice efflorescit infundibuliformis, sordidus - subroseus. Pericarpellum pruinose fuscum-viride, 11 mm longum, 6 mm latum est, squamae ad 3 mm longae altaeque, subroseae; camera nectarea 3 mm longa violacea est, receptaculum 9 mm longum, 8 mm latum est, squamae 10 mm longae, 4 mm latae, colore viridi olivarum cum margine roseo sunt.

Filamenta ad 7 mm longa, subflava, primaria ad 4 mm longa, ad stilum inclinata sunt. Antherae flavae sunt. Stilus in superiore parte subflavus, in infimo subruher est, 8 mm longus, stigma 5 mm longa est.

Folia perianthii exteriora 16 mm longa, 3 mm lata sunt; ad partem exteriorem flexa, lanceolata, in media parte folii lata virga colore viridi olivarum est. Folia perianthii interiora ad 13 mm longa, 1,5-2 mm lata, turbida-alba, acute-lanceolata, in media parte folii tenuis virga e rufo candicans est.

Fructus rotundus usque ad ovatus 18 mm longus, ϕ 9-13 mm est; reliquum floris inhaert, sine pruina canus-viridus vel fuscus, pruinose glaucus est.

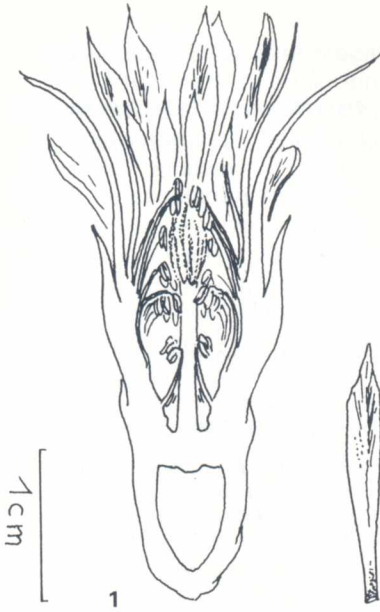
Semen leve splendidum fuscum, 1,3 mm longum est; zona micropylae-hili margine spongioso, immissa est, typus seminis ad seriem "Quehliana" pertinet.

Patria: Argentina, provincia Cordoba, ad orentem regionis "Salinas Grandes" in altitudine 300 m. Locus ubi species invenitur in Herbario Universitatis Utrecht depositus est, sub numero P 121/1.

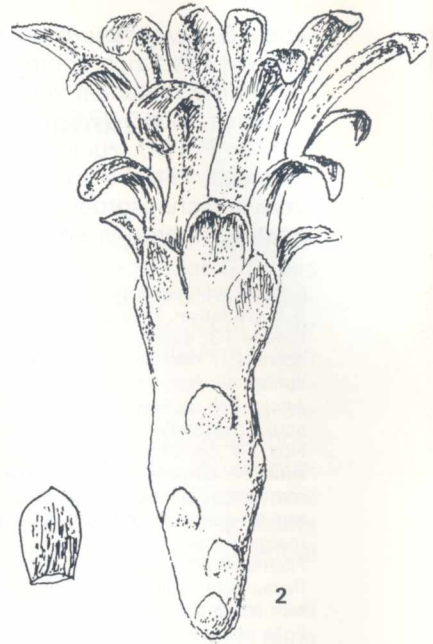
Beschrijving

Lichaam enkelvoudig, mat roodachtig- tot grijsbruin, afgeplat bolvormig, overgaand in een geprononceerde penwortel, 5,5 tot 7 cm breed en 6 cm hoog waarvan 2 cm boven de aarde; schedel verzonken, met geelachtig tot wit vilt; ribben 13 tot 15, slechts zwak verheven, door ondiepe groeven gescheiden; areolen rond, eerst met wit vilt, later verkalend, verzonken, 5-7 mm van elkaar verwijderd, op een kleine kinvormige knobbel, onder de knobbel een kleine dwarsgroef; 3-5 dorens, aanliggend of enigszins afstaand, 2 tot 5 mm lang, lichtbruin met een donkerbruine tot zwarte voet, geen middendoorsn.

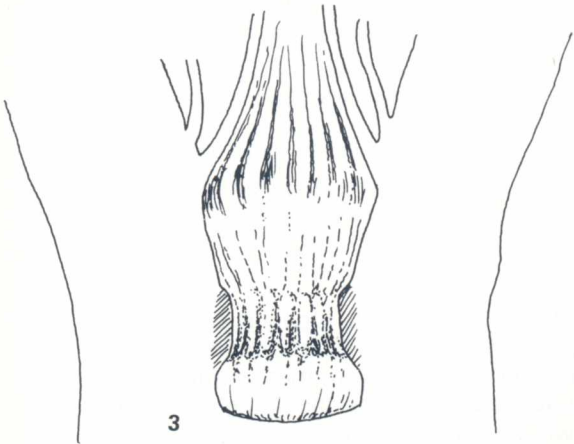
Bloem 3,0 tot 4,0 cm lang, 3,5 cm breed, nabij de schedel, trechtvormig, vuil rosewit; vruchtbeginsel donker olijfgroen berijpt, 11 mm lang, 6 mm breed, schubben zachtrose, tot 3 mm lang en breed; nektarkamer 3 mm lang, lila; bloembuis 9 mm lang, 8 mm breed, schubben 10 mm lang en 4 mm breed, donkerolijfgroen met rose rand; meeldraden tot 7 mm lang, geelachtig wit, primaire tot 4 mm lang, tegen de stamper aan gebogen, antheren geel; stamper aan de basis donkerrose, naar boven toe geelachtig, 8 mm lang, stempel 5 mm; buitenste bloembladeren 1,6 cm lang en 3 mm breed, naar buiten omgebogen, vuilachtig wit met een brede, olijfgroene middenstreep, lancetvormig; binnenste bloembladeren tot 1,3 cm lang, 1,5 tot 2,5 mm breed, grauwig wit, zwakke vuilrose middenstreep, puntig lancetvormig.

1

2

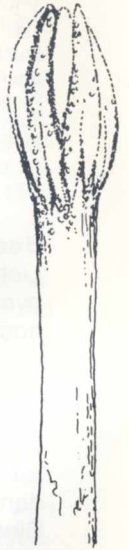

3

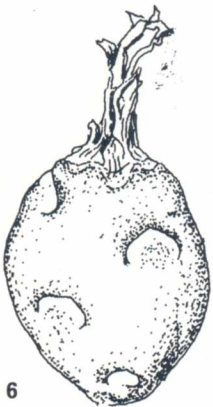
4

1 mm

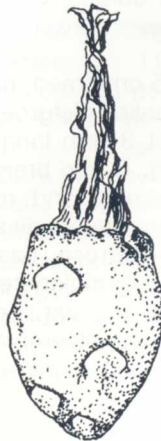

5

1 cm

6

Tekeningen door J. Piltz

1. bloemdoorsnede en
v.l.n.r. binnenste en buitenste
bloembladeren en schub
2. buitenaanzicht bloem
3. bloembodem
4. meeldraad
5. stamper
6. vruchten

boven: *Gymnocalycium obductum*
in habitat, foto J. Piltz.

rechts: *Gymnocalycium ragonesei* WR224
foto: D. Metzinger.

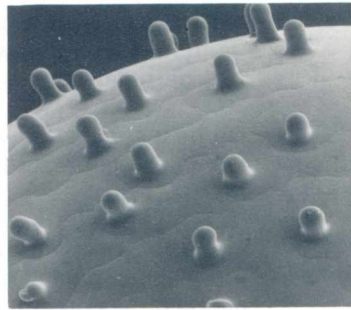
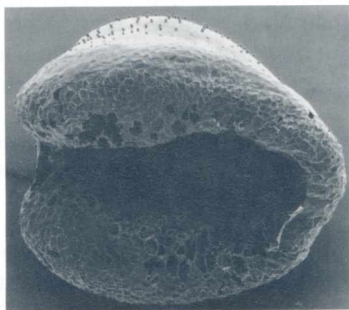
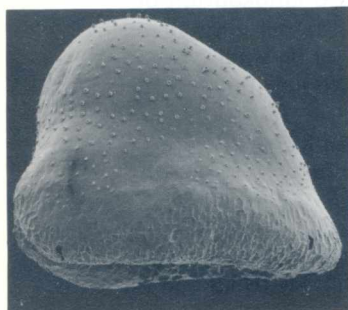

Vrucht tot 1,8 cm lang, met eraan vastzittende bloemrest, 9-13 mm diameter, blauwgrijs berijpt, zonder berijping grijsgroen tot omber, bijna bolvormig tot licht eivormig.

Zaden glad, glanzend bruin, 1,3 mm lang, hilummicropyle-gedeelte verzonken, met zwammige randzoom, behoort tot de serie Quehliana Buxbaum.

Habitat Argentinië, provincie Cordoba, ten oosten van de Salinas Grandes, ca. 300 m boven zeeniveau. De precieze vindplaats wordt te zamen met het holotype gedeponneerd in het Herbarium van de Rijksuniversiteit van Utrecht onder het nummer P 121/1.

De nieuwe soort groeit aan de rand van de halofyten-gordel die de Salines omgeven in het overgangsgebied naar het Chaco-droogtebos. Aan andere cactussen werden gevonden *Gymnocalycium schickendantzii* (*G. michoga*), *Stetsonia coryne*, *Cleistocactus baumannii*, *Echinopsis leucantha* en een *Opuntia species*.

REM-opnamen van het zaad
v.l.n.r. zijaanzicht (70x), hilum (70x) en detail testa (520x).

Beschreibung.

Körper einzeln, matt rötlich- bis graubraun, flachkugelig, in eine ausgeprägte Rübenwurzel übergehend, 5,5 bis 7 cm breit und 6 cm hoch, davon 2 cm oberirdisch, Scheitel eingesenkt, mit gelblichem bis weißem Filz, Rippen 13 bis 15, nur schwach erhaben, durch flache Furchen getrennt; Areolen rund, anfangs weißfilzig, später verkahlend, eingesenkt, 5-7 mm von einander entfernt, oberhalb eines kleinen kinnförmigen Höckers, unterhalb einer kleinen Querrfurche, 3-5 Dornen, anliegend oder leicht abstehend, 2 bis 5 mm lang, hellbraun, am Fuß dunkelbraun bis schwarz, alle randständig; **Blüte** 3,0-4,0 cm lang, 3,5 cm breit, nahe dem Scheitel entspringend, trichterig, schmutzig rosaweiß, Fruchtknoten dunkeloliv bereift, 11 mm lang, 6 mm breit, Schuppen zartrosa, bis 3 mm lang und breit, Nektarkammer 3 mm lang, lila, Blütenröhre 9 mm lang, 8 mm breit, Schuppen 1 cm lang und 4 mm breit, dunkeloliv mit rosa Saum; Filamente bis 7 mm lang, gelblich weiß, primäre bis 4 mm lang, gegen den Griffel geneigt; Antheren gelb; Griffel an der Basis dunkelrosa, oben gelblich, 8 mm lang, Narben 5 mm; äußere Blütenblätter 1,6 cm lang und 3 mm breit, nach außen umgebogen, schmutzig weiß mit breitem, olivgrünem Mittelstreifen, lanzettlich, innere Blütenblätter bis 1,3 cm lang, 1,5 bis 2,5 mm breit, trüb-weiß, schwacher schmutzigrosa Mittelstreifen, spitzlanzettlich; **Frucht** bis 1,8 cm lang, mit anhaftendem Blütenrest, 9-13 mm Durchmesser, bereift blaugrau, ohne Bereifung graugrün bis umbra, fast kugelig bis leicht eiförmig; **Samen** glatt, glänzend braun, 1,3 mm lang, Hilum-Mikropylarbereich eingesenkt, mit schwammigem Randsaum, gehört zur Series Quehliana. **Heimat** Argentinien, Prov. Cordabo, östlich der Salinas Grandes, auf ca. 300 m.ü.M. Die neue Art wächst, wie bereits erwähnt, am Rande eines die Salinas umgebenden Halophyten-gürtels in der Übergangszone zum Chaco-Trockenwals. An Kakteen konnten weiterhin *Gymnocalycium schickendantzii* (*Gymnocalycium michoga*), *Stetsonia coryne*, *Cleistocactus baumannii*, *Echinopsis leucantha* und *Opuntia spec.* festgestellt werden.

Literatuur

Castellanos, A. Dos Especies nuevas de Cactaceas Argentinas, Lilloa XXIII, 1956.
Frank, G. in Krainz, Die Kakteen, 1974.

Monschauer Landstrasse 162, D 5160 Düren-Birgel

Vert.: L. Bercht

*
* *

Succulenta, hoe speelde je het klaar? (VIII)

FREDDY DELABARRE

In zijn nieuwjaarstoespraak van 1979 belichtte de voorzitter 2 belangrijke zaken.

Ten eerste het feit dat Succulenta 60 jaar bestond, een feit waaraan de nodige aandacht zou worden geschonken.

Het tweede punt was het verschijnen van het boek "Discocactus". Dit is de monografie over Discocactussen van de hand van wijlen de heer Buining. Dit werk kon tot stand komen dank zij het Buining Fonds. Het boek zou 60 kleurenfoto's, 84 zwart-wit foto's, 33 tekeningen en 6 landkaarten bevatten. Het werk zou in de Nederlandse, Franse en Duitse taal uitgegeven worden. De uitgifte was in de maand juni voorzien. Om voor de Belgische leden de betaalwijze te vergemakkelijken, werd een girorekening geopend.

Op haar zestigste verjaardag had de club er nog twee kleintjes bijgekregen. De afdelingen Noord-Oost-Polder en Fryslân waren de respectievelijke nummers 33 en 34.

In 1978 werd voor de afdeling Nijmegen een stukje geschiedenis afgesloten. De heren Wolf en Boers, beiden vanaf de oprichting in 1936 lid van de afdeling, besloten hun lidmaatschap om gezondheidsredenen te beëindigen. Beide heren hebben jarenlang bestuursfuncties in de afdeling Nijmegen bekleed als secretaris en penningmeester. De heer Wolf, bekend om zijn nauw-

gezetheid, ging 40 jaar lang maandelijks op pad naar de leden om de contributie (vroeger f 0,10 per maand) te innen. De heer Boers en zijn echtgenote stelden hun huis gastvrij ter beschikking voor de maandelijksse bijeenkomsten. In deze bijeenkomsten was het vaak de heer Boers, die met een krijtje en schoolbord als gereedschap, uiteenzette wat nu eigenlijk de kenmerken waren van verschillende soorten cactussen. Zo ziet u, er bestaan nog liefhebbers van het eerste uur.

In het maartnummer werd gemeld dat zowel de voorzitter, secretaris als de tweede penningmeester zich uit het dagelijks bestuur hadden teruggetrokken. Het hoofdbestuur stelde tijdelijk de heer Van Kampen als voorzitter en mevrouw Verduin-de Bruyn als secretaris aan.

Ter ere van het diamanten jubileum richtte de redactie een diawedstrijd in. De hoofdprijs was f 150,—. Er moesten 3 dia's ingestuurd worden die dan gezamenlijk werden beoordeeld.

In de Jochum Hof werd een weekend vol cactussen en orchideeën georganiseerd. Dit om de jubelfeesten "Succulenta 60 jaar" en afdeling "Noord-Limburg 20 jaar" te vieren. Deze afdeling heeft dan ook de cactusserre helpen oprichten.

Die diatheek liet van zich horen. Reeds 1.800 dia's waren ter beschikking van de leden.

Uit het Succulentarium kwam ook nieuws binnen, zij het dan minder prettig, "Diefstal in het Succulentarium".

Iemand vervreemde 15 oude prachtige *Lophophora williamsii*. De diefstal werd op 3 augustus gepleegd, een ochtend die de heer W.J. Ruysch niet snel zal vergeten. Ergens een mescaline verslaafde? Men plaatste een oproep in het tijdschrift, in de hoop de lege ruimte te kunnen opvullen.

Er werden 1.000 nieuwe clubspeldjes besteld waarvan er 25 bijzondere voor de "Leden van Verdienste". Dit was goed voor een bedrag van f 3.000,—.

De laatste twee nummers van 1979 hadden een ietsje ander uitzicht. Dit was te danken aan het feit dat de heer De Gast zijn "60 Jaar Succulenta" schreef. Een bron van informatie bevatten deze tijdschriften voor hen die de herkomst van onze vereniging interessant vinden.

In het laatste nummer van 1979 verschenen de voorstellen voor de nieuwe statuten. Het eerste wat opviel was dat de duur van de vereniging gewijzigd werd in... onbepaalde tijd. Wie weet halen we nu de honderd! De weg is geëffend!

Vele activiteiten, ruilbeurzen, tentoonstellingen en het oprichten van drie afdelingen maakten van 1979 een jubeljaar dat voor herhaling vatbaar was.

1980 Begon niet zo schitterend. Na een meningsverschil in 1979 binnen het dagelijks bestuur dat leidde tot het aftreden van enkele bestuursleden hebben nu ook de heren De Graaf en Noltee hun medewerking aan de redactie stopgezet. Succulenta had op dat ogenblik 4.000 leden, doch nog steeds geen voorzitter. De heer L. van Kampen bleef wel tijdelijk waarnemend voorzitter.

De Algemene Vergadering werd voorzien voor 31 mei 1980. Volgens het huishoudelijk reglement moet ieder jaar éénderde van het bestuur aftreden, doch men kan zich dadelijk herkiesbaar stellen. De vice-voorzitter de heer Uil stelde zich niet meer kandidaat zodat de club nu ook zonder vice-voorzitter zat. Was de 61ste jaargang de teloorgang van Succulenta? Of vond men weer trekpaarden die de "Nederlands-Belgische club" van de ondergang redden?

De voorzitter, de heer L. van Kampen, biedt mevr. Buining het eerste exemplaar van het Discocactus-boek aan.

Met de woorden "Maar ook dankzij deze vertraging is het een schitterend boek geworden", introduceerde men het "Discocactus"-boek van A.F.H. Buining en uitgegeven door het Buiningfonds. De uitgave was bedoeld voor 1979 doch liep wat uit. Op 2 februari 1980 kon de waarnemend voorzitter de heer Van Kampen het eerste exemplaar aan mevrouw Buining overhandigen. Dat het boek ook bij de cactusliefhebbers in trek was, bleek uit het feit dat er reeds een flink deel van bij de intekening verkocht was. Wie weet wordt het "Discocactus"-boek één van de meest gezochte cactusboeken?

De diawedstrijd van 1979 kende nu zijn winnaars. Met de beste reeks wonnen als eerste de heer H. van Donkelaar, als tweede de heer Q. Winkler en als derde de heer J. Sjolleman. De tien eersten vielen in de prijzen. Het bestuur bedankte iedereen die had meegedaan aan de wedstrijd.

Weer verloor Succulenta één van zijn medewerkers. Op 21 maart 1980 overleed de heer Boudewijn Karel Boom.

"Vanaf 1962 tot 1967 was hij redacteur van ons maandblad. Hij was jaren secretaris van het I.O.S. Het Succulentarium en de naam Boom sprak men in een adem uit. De hoop is dat het Succulentarium als een postume hulde aan de heer Boom nog lang gehandhaafd mag blijven".

Op de vergadering van het dagelijks bestuur van 19 april 1980 werd besloten de heren A. de Graaf, F. Noltee, G. Uil en G.W. Leive tot bestuursleden van het Buiningfonds te her(ber)noemen. Zodoende zou het Buiningfonds optimaal kunnen functioneren. De behandeling van de herdruk van het boekje van Korevaar werd door het Buiningfonds ter hand genomen.

Op de Algemene Vergadering van 31 mei kreeg Succulenta haar nieuwe voorzitter, de heer H. Rubingh. Als voorzitter was de heer Rubingh nieuw, doch als voordrachtgever, cactusliefhebber en bestuurslid van de afdeling

Mevrouw J. GRULLEMANS

Gooi en Eemland draaide hij reeds vele jaren mee. De heer Rubingh dankte het bestuur voor het vertrouwen. Zo kon de waarnemend voorzitter weer op beide oren slapen. Als secretaris werd de heer C.A.L. Bercht benaderd. Ook voor een vice-voorzitter werd gezorgd in de persoon van de heer M. Jamin.

1980 Kende een verloop zoals in een sprookje, waar uiteindelijk ook alles een goed einde heeft.

Op 27 januari 1981 overleed op 78-jarige leeftijd de oud-secretaresse en erelid mevrouw J. Grullemans-van Berghem. Reeds in 1931 werd zij lid van Succulenta. Haar nagedachtenis houden wij in ere.

Het ledenaantal ging een ietsje achteruit doch met 3.778 leden op 1 januari 1981 mocht men toch niet spreken van een ledentekort.

De twee eerste leden van verdiensten zouden op de Algemene Vergadering voorgesteld worden. Het waren de heren G. Smulders en G. Uil resp. van de afdelingen Eindhoven en Nijmegen.

Door het I.V.T. te Wageningen werden geruchten en meldingen verspreid dat wegens bezuinigingen en andere overwegingen het Succulentarium zou worden gesloten. Het bestuur deed een oproep om een nieuw onderkomen te vinden. Ondanks deze donkere wolken draaide het Succulentarium voortreffelijk, 475 nieuwe planten werden er ondergebracht. Inzendingen naar tentoonstellingen haalden mooie prijzen, 1.500 Crassulastekjes en 5.000 pakjes cactuszaden werden over de hele wereld verstuurd.

In het aprilnummer verscheen de herziene versie van het huishoudelijk reglement.

Uit Tsjechoslowakije kwam een artikel: "Bij de 5de sterfdag van A.F.H. Buning".

Op de Algemene Vergadering van 9 mei 1981 kwam de melding dat vanaf 1 januari 1982 de personeelsvergoedingen die voor het Succulentarium werden voorzien, zouden worden gestopt. De verzameling zou nog wel een tijdje in het I.V.T. kunnen staan.

Om aan de leden te laten merken hoe het allemaal moet en wat er kon, werd in augustus 1981 een boekje van 12 bladzijden verstuurd. Statuten en het huishoudelijk reglement werden erin opgenomen.

De derde druk van "Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten" werd uitgebracht. De eerste druk was verschenen eind 1974, de tweede druk in 1977.

Om het jaar mooi te eindigen, werd hulde gebracht aan de ereleden de heer C. Bommeljé, mej. M. Karsten, mevrouw G. de Boer, de heer J. de Slegte en mevrouw E. Verduin-de Bruyn en de leden van verdienste de heren C. Smulders en G. Uil. Ook de leden die 25 jaar en langer lid waren met als oudste lid de heer C. Bommeljé, lid sedert 1923, werden niet vergeten.

(Wordt vervolgd)

Het zaaien van *Sulcorebutia*

JOHAN POT

In heel wat cactusverzamelingen komen wel enkele vertegenwoordigers van *Sulcorebutia* voor. Het zijn meestal kleine plantjes, die opvallen door hun mooie bedoorning en de rijke bloei. Ze groeien probleemloos en worden bij voorkeur gekweekt op eigen wortel. Helaas blijken ze uit zaad vaak moeilijk te vermeerderen. Een veel gehoorde klacht is, dat de zaden niet vers zouden zijn.

De laatste jaren heb ik heel wat soorten *Sulcorebutia*'s gezaaid. Hierbij gebruikte ik meestal zaden van mijn eigen planten, die vrijwel onmiddellijk na het oogsten in augustus gezaaid werden. Meer dan 90% van de zaden ontkiemde. De keren dat ik in februari zaaide, haalde ik vaak niet eens de helft hiervan. Het zou wel eens kunnen zijn, dat de gevoeligheid om te ontkiemen seizoengebonden is. Dat is misschien wel als volgt te verklaren:

Sulcorebutia groeit in Bolivia, grofweg tussen Cochabamba en Sucre. In deze streek heerst in de wintertijd (juni, juli, augustus) in het algemeen droogte. Het is er zelfs zo droog, dat veel bolcactussen zich verschuilen in de grond. Als er in dit jaargetijde op de natuurlijke groeiplaats gezaaid zou worden, zouden de zaden door gebrek aan water niet kunnen ontkiemen.

In de zomertijd van het zuidelijk halfrond valt tussen Cochabamba en Sucre de meeste regen. De *Sulco*'s bloeien aan het begin van de regentijd of net er voor, de zaden rijpen in enkele weken en de bessen scheuren open. Dit is het moment, dat de zaden kunnen ontkiemen, als het tenminste nog regent. Met enig geluk zal een kiemplantje voldoende tijd en water hebben om zich zo ver te ontwikkelen, dat het de eerstvolgende droge periode kan overleven. De harde werkelijkheid leert, dat heel wat zaailingen het tweede levensjaar niet halen.

Deze overweging bracht mij er toe direkt na het oogsten te zaaien. Om de soorten uit elkaar te kunnen houden, zaaide ik in kleine bloempotjes, die in een plastic bak gezet werden. Het substraat (potgrond) werd vrij vochtig gehouden door op gezette tijden een centimeter water in de bak te gieten. Ik zette de bak, niet overdekt door wat dan ook, in de kas of in de tuin. Dit laatste heeft het nadeel, dat cactusvriendelijke katten er wel eens in willen gaan zitten. Ik gebruikte voor het zaaisel geen speciale verwarming. De natuurlijke verschillen tussen dag- en nachttemperatuur golden ook voor de zaibak. Ik ontsmette de zaden en het substraat niet, vooral uit gemakzucht. De zaden ontkiemden massaal en van schimmels had ik nauwelijks last. Bij het zaaien in februari of maart met bodemverwarming had ik nog wel eens aanzienlijke verliezen.

Enkele jaren geleden heb ik in augustus ook zaden gezaaid, die al twee jaar in de kast gelegen hadden. Meer dan 40% van de zaden ontkiemde. Een jaar later heb ik nogmaals van deze zaden gezaaid, inmiddels drie jaar oud. Ik haalde nu een score van ruim 20%.

De zaailingen kunnen groeien tot eind september en daarna droog gehouden worden bij een niet te hoge temperatuur, net als de volwassen planten. Het volgende voorjaar zullen ze weer snel aan de groei gaan. Ik heb nog nooit meegemaakt, dat de zaailingen in de winter volkomen verdroogden.

Een aardig alternatief is echter de plantjes in de winter te laten doorgroeien. Ik heb boven de zaailingen een lampekamp met een lamp van 100 Watt gehangen. De kap is aan de binnenkant bekleed met aluminiumfolie. De lamp hangt 20 cm boven de planten. 14 uur per dag staat de lamp aan. De zaai-

lingen zullen door lichtgebrek iets te lang worden, maar dit euvel is in het voorjaar in enkele weken verholpen, als de plantjes normaal in de kas staan. Ik hou er niet van te schermen. De zaailingen krijgen dus even veel licht als de volwassen planten. Dit heeft tot dusver nog geen nadelige gevolgen gehad.

Om de groei te bevorderen kunnen de zaailingen enkele keren verspeend worden. Zet ze vooral niet in een te ondiepe bak, want vrijwel alle *Sulcorebutia*'s vormen een penwortel.

Bij goede verzorging kunnen verschillende soorten als tweejarige zaailing al bloeien.

Gagarinstraat 17, 1562 TA Krommenie

*
* * *

Mesembryanthemaceae (LXV)

FRANS NOLTEE EN ARIE DE GRAAF†

104. *Psilocaulon* N.E. Brown

(afgeleid van *psilos* = naakt en *kaulon* = stengel; met naakte stengels).

Van een in de natuur zo wijd verbreid voorkomend geslacht als *Psilocaulon*, zou men mogen verwachten dat de planten ervan ook veelvuldig in de verzamelingen aanwezig zouden zijn. Niets is echter minder waar. Slechts zo nu en dan komt men bij een verwoed Mesem-verzamelaar een enkel exemplaar tegen en dan meestal nog een dunstengelige soort. De verklaring voor het ontbreken is dat vooral de struikachtige soorten veelal uitgroeien tot woeste verwarde bossen. Ze bloeien bovendien in de cultuur niet zo rijk als vele struikmesems kunnen doen. Voorts bevinden zich in het geslacht een aantal één- en tweejarige soorten, hetgeen ook al niet bevorderlijk is voor de aantrekkelijkheid.

Toch zijn het op zich heel interessante planten.

Bij vele *Ruschia*'s, uit ongeveer dezelfde gebieden afkomstig, zijn de bladeren sterk gereduceerd. Bij de meeste *Psilocaulons* is dit verschijnsel nog verder doorgevoerd. De, al zeer smalle, blaadjes verdrogen na korte tijd en vallen meestal af. De functie die de bladeren bij het assimilatie-proces hebben, wordt overgenomen door de stammetjes en stengels. We zouden in dit geval dan ook kunnen spreken van stamsucculenten onder de Mesems, een grote bijzonderheid.

In uiterlijk veel weg hebbend van de reeds genoemde *Ruschia*'s, behoren *Psilocaulons*, vanwege de centrale, asstandige zaadaanhechtingen tot een heel andere onderfamilie van de *Mesembryanthemaceae*, namelijk tot de *Aptenioideae*. *Ruschia* behoort tot de *Ruschioideae* met een wandstandige placenta. Niettemin gelijken planten uit beide geslachten soms opvallend veel op elkaar. Ook bij andere plantengroepen komt dit voor. Denken we slechts aan de soms opvallende gelijkenis tussen bepaalde *Euphorbia*'s en cactussen.

Het geslacht *Psilocaulon* heeft planten in zich met een uitgesproken langgestrekte groeiwijze, doch ook planten waarvan de stengels niet zo ongebreideld uitgroeien. Alle vertonen zij echter het verschijnsel van de verdrogende en/of afvallende bladeren. Na verloop van enige tijd blijven alleen gelede stengels over. Door de insnoeringen van de stengels, op de plaatsen waar zich de

*Psilocaulon
squamifolium*

*Rabea
leslei*

Foto's:
A. de Graaf

blaadjes bevonden hebben, lijkt het net of de stengels, maar vooral de dikkerre stammetjes, uit een rij op elkaar gestapelde tonnetjes bestaan. Alleen in de nieuwgroei en bij voldoende vochttoevoer, verschijnen de kleine, smalle blaadjes die, zoals gezegd, spoedig weer verdrogen en afvallen.

De cultuur van Psilocaulons is te verdelen in twee verschillende behandelingswijzen.

De van dunne stengels voorziene soorten kunnen het beste buiten op een zonnig plaatsje gekweekt worden. Gedurende de zomer ontvangen zij buiten voldoende regenwater. In de rusttijd — 's winters — verlangen deze planten af en toe een flinke slok water. Zo nu en dan in de zomer terugsnoeien om een al te weelderige groei te beperken. Planten met een dikkere stam, als *P. arenosum*, *P. dinteri* (en andere) dienen in de warme kas of bak gekweekt te worden. 's Zomers spaarzaam water geven om te voorkomen dat de planten te slap worden; 's winters geheel droog houden.

Als substraat geven we de planten een mengsel van goede potgrond, gekorrelde klei en veel grof zand in de verhouding 1 : 1 : 2.

De kortgesteelde, kleine bloemen zijn wit, roodachtig of geel van kleur en verschijnen in groepjes aan het einde van de bloeistengels. Er zijn 72 soorten beschreven en het verspreidingsgebied ligt in een groot deel van midden- en west-Namibië en voorts in grote delen van de Kaapprovincie.

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: J. Defesche
Vice-voorzitter: M. de Bekker
Secretaris: F.R. de Groot
Penningmeester: J. Vrenken
Bestuurslid België: J. de Wael
Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest
Alg. Bestuurslid: E. van Die-van Wijnen
Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijsden.

LIDMAATSCHAP en FINANCIËLE ZAKEN

J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel, tel. 04132-72917.

Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 40,00, jeugdleden f 20,-, leden in België Bfrs 725 en voor elders wonende leden f 50,00. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 140.

Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.

Postgironr. 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel.

Bankrek.nr. 55.32.38.981 bij de A.B.N. t.n.v.

Succulenta te Volkel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

LEDENADMINISTRATIE

M.J. van Eijsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.

SECRETARIAAT

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

PROPAGANDA

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort, tel. 03484-1083.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritschhof 124, 3481 VN Harmelen, tel.: 03483-2300.

Redacteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

BELGISCHE BELANGEN

J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109, B 1851, Grimbergen, België.

REDAKTIERAAD:

R. van Donkelaar, T. Neutelings, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.

Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

VERENIGINGSNIEUWS:

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIE EN VRAAG EN AANBOD

M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen, tel. 04102-1964.

Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. f 30,-; 1/8 pag. f 55,-; 1/4 pag. f 85,-;

1/2 pag. f 140,-; 1 pag. f 240,-.

Kortingen op aanvraag.

LOSSE NUMMERS

P. Melis, Korenbloemstr. 13, 5409 AX Odiliapeel.

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.

Katalogus à f 1,50 te bestellen op girorek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

BOEKENVERKOOP

M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden, tel. 04199-3856.

Het boek Discocactus is nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.

Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.

Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

CLICHÉFONDS

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

R.Z.H. en VERENIGINGSARTIKELN

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

- 1 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,-per stuk.
- 2 Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
- 3 Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
- 4 Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
- 5 Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Bestellen uitsluitend door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

Nog geen spreker?

Neem eens contact op met de diathecaris, hij kan u vast een goed alternatief bieden.

J. Deckers,
Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum

EVENEMENTENKALENDER

- 26 apr. : Diamontage in overvloeiing te Aalter, door 6 samenwerkende Belgische cactusverenigingen, info in het maartnummer.
- 26 apr. : Studiedag van TRAFFIC, zie info in dit nummer.
- 21-22 apr. : Plantenbeurs in de Hortus in Haren.
- 28-29 apr. : Tentoonstelling en beurs afd. Haarlem, info Hr. Droog, tel. 023-364325.
- 28-29 apr. : Internoto bijeenkomst in Böblingen, B.R.D.
- 5 mei : Cactus en Vetplantenbeurs afd. Fryslan, info in het maartnummer.
- 11 mei : Feestvergadering i.v.m. 30 jaar Grusonia, info in het maartnummer.
- 12 mei : Open dag van de afd. Zeeland, info in het aprilnummer.
- 12 mei : Cactus en Succulentenbeurs met plantenshow te Schimmert, afd. Zuid-Limburg, info in het aprilnummer.
- 12 mei : Ruilbeurs Succulenta afd. Tilburg, info in het aprilnummer.
- 12 mei : Lezing over Agaven door Bernd Ullrich, info bij Obregonia, Hr. W. Verelst, Denis Voetstraat 13, B-3180 Westerlo, tel. 014-546277.
- 12-13 mei : Open-deur van de ver. Cactusweelde te Turnhout, info bij Frans Cuyper, Fonteinstr. 18, B-2300 Turnhout.
- 19 mei : Goudse cactusbeurs, info in het maartnummer.
- 19 mei : 2e Ruilbeurs van de afdeling Brabant-België in de zaal de Witte Leeuw te Vilvoorde.
- 19-20 mei : Tentoonstelling van "Leuchtenbergia".
- 20 mei : Open dag van de afd. Nrd.-Midden Limburg, info in het aprilnummer.
- 24 mei : Tentoonstelling en beurs van de afdeling Achterhoek, info in het maartnummer.
- 24-27 mei : Opendeur dagen bij J. Callebert, Tijl Uilenspiegelstr. 11, B-8020 Oostkamp.
- 26-27 mei : Open-deur van de ver. Cactusweelde te Turnhout, voor info zie 12-13 mei.
- 27 mei : Internationale Asclepiadag, info in het maartnummer.
- 27 mei : Grote verkoopbeurs te Vilvoorde, Brabant-België.
- 1-3 juni : Cactus-expo in de botanische tuin te Monaco in samenwerking met de Franse cactus en vetplanten ver. ALAPS.
- 3-4 juni : Plantententoonstelling in het Cultureel Centrum te Zolder.
- 3 juni : Jaarlijkse tentoonstelling van de afd. CACTUSWEELE afd. Noorderkempen.
- 9- juni : 3e Leidse cactus- en vetplantenbeurs, info in het maartnummer.
- 9 juni : Tweede Vlaamse Plantenbeurs in het kasteel van Poeke, Kasteelstr. 29 te Aalter.
- 9-10 juni : Tentoonstelling van Cactusclub 't Stekeltje in zaal Molenhof, Mechelsesteenweg 47, 2660 Willebroek.
- 16-17 juni : Cactus en Succulentenweekend in de Flevohof, info in het maart- en meinummer.
- 23 juni-1 juli : Leidse cactusshow in de Hortus Botanicus, info in het maartnummer.
- 30 juni-2 juli : Tentoonstelling te Roeselare van de ver. GRUSONIA.
- 30 juni : Agrarische open dag Land van Heusden en Altena. Plantenliefhebbersmarkt bij van Donkelaar Werkendam.
- 18 aug. : Landelijke ruilbeurs afd. West-Brabant.
- 18 aug. : Euphorbia-themadag, tevens ruilbeurs van Donkelaar Werkendam.
- 1 sept. : 13e Internationale cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen.
- 8-9 sept. : E.L.K. te Blankenberge.
- 15-16 sept. : Plantenbeurs in de Hortus in Haren.
- 23 sept. : Internationale Succulentenbeurs van de ver. LEUCHTENBERGIA te Brasschaat.
- 6 okt. : Ruilbeurs van het Noorden te Zuidlaren.
- 30-11/9-12 : VIVOKA 90 te Middelburg.
- 13 okt. : Hoya-themadag, tevens ruilbeurs van Donkelaar Werkendam.

Veel zaad van vnl. ANDERE SUCCULENTEN en AFRIKAANSE GEWASSEN is UITVERKOCHT. Wij kunnen U misschien toch nog helpen. Vraag direct onze gratis plantenlijst aan en bestel!

Wij moeten ruimte maken in onze kassen. Daarom in april en mei 10% korting op alle succulente planten.

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

4250 EL Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 1509830

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek

10 mei, dia-avond

Afd. Amsterdam

20 april te verzorgen door eigen leden. Plaats: De Rietwijker, 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam, aanvang 20.00 uur.

Afd. Arnhem

10 mei, avond gewijd aan Caudiciforme planten. Plaats: Zaalje van de Speelvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

16 mei, reisje naar het Westland, inlicht. + aanmeld. Mevr. van Die en Mevr. Smit.

Afd. Brabant-België

25 mei, Hr. D. Jacobs met Mexico 1989. Plaats: Horteco, De Bavaylei 118, Vilvoorde. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl en omstreken

19 april, gezamenlijke vergadering met afd. Groningen. Spreker Hr. F. Noltee.

28 april gezamenlijke reis met afd. Drente en Groningen.

3 mei, Hr. Kruijer houdt een inleiding over alles wat met cactussen te maken heeft.

12 mei kasje kijken bij eigen leden.

Afd. Dordrecht e.o.

10 mei onderlinge ruilbeurs en voorbespreking van een eventueel te houden Plantenbeurs Dordrecht. Plaats: De Christelijke MTS, Professor Waterinklaan 45, Dordrecht. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Flevozoom

23 april, door eigen leden, plant van de maand Stapelia.

21 mei, Hr. de Looze met een reis langs de Noord-Westkust van Amerika. Plaats Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk, aanvang 19.45 uur.

Afd. Fryslân

8 mei, Hr. Linsen met dialezing over *Astrophytum*. Plaats: Zalencentrum Tivoli, Huizumerlaan 59, Leeuwarden. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Gouda e.o.

17 mei, lezing over Pacific North-West door Hr. de Looze. Plaats: "'t Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda, aanvang 20.00 uur.

Afd. 's Gravenhage e.o.

26 april, Nico Uittenbroek met zijn lezing "van prehistorie tot huiskamer". Plaats Grote zaal sporthal "Zuidhaghe", Melis Stokelaan 1201, Den Haag.

Afd. Groningen

zie ook afd. Delfzijl e.o.

17 mei, onderlinge avond tevens ruilbeurs. Plaats De Hortus te Haren, aanvang 19.30 uur.

Afd. Den Helder e.o.

28 april, Hr. de Looze over Amerikaanse cactussen. Plaats: Kantine van de Gemeenschappelijke Plantsoendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang 13.45 uur.

19 mei, excursie.

Afd. Hoeksche Waard

10 mei, lezing door Hr. Hoey-Smit over het Arboretum Trompenburg. Plaats Natuur Educatief Centrum bij de Rijkshaven in Numansdorp. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Nijmegen

1 mei, interne ruilbeurs. Plaats: Rijksmiddelbare Tuinbouwschool, Energieweg 19 te Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Rotterdam

23 april, Hr. G. Vervoort met "Flora en landschapen uit het bergland, rotsplanten en hun toepassingen". Plaats: Wijkgebouw "Pier 80", Rösener Manzstraat 80 te Rotterdam. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Utrecht

10 mei, rondleiding door de Botanische tuin Utrecht. Budapestlaan 17. Aanvang 19.00 uur. Belangstellenden zijn welkom.

Afd. West-Brabant

28 april, lezing en plantenkeuring. Plaats: Café-restaurant De Linden, Markt 82, Etten-Leur. Aanvang 14.00 uur.

Afd. West-Friesland

23 april, dialezing door Freek Hoogvliet over cactussen en vetplanten in het algemeen. Plaats: Fam. Hoogvliet te Heerhugowaard.

Afd. IJsselstreek

20 april, te Goor lezing over cactussen en vetplanten.

18 mei, in Zutphen, lezing over kassen en aanverwante zaken door fa. Vemakas.

Afd. Zaanstreek

4 mei, Hr. de Looze Zuiden van de V.S. en Pedioen Sclerocactussen. Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Zeeland

27 april, Nico Uittenbroek met de lezing "Gringo's hobby". Plaats: Thomaskapel, Vrijlandstraat, Middeldburg. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Zuid-Limburg

12 mei, derde plantenbeurs te Schimmert, Het Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12.

Afd. Zwolle

26 april, Hr. de Looze houdt een lezing over een van zijn Amerikaanse reizen. Plaats: Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle. Aanvang 19.30 uur.

**Bewaarbanden voor Succulentia's
Verenigingsspeldjes
Ansichtkaarten
Propagandafolders**

Mevr. v. Die
Molenweg 56 - 6741 KA Lunteren

karlheinz uhlig - kakteen

7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIENSTR. 5

Plantenlijst 1990-1991 is uit!

<i>Austrocephalocereus</i>	DM 28,00
<i>dolichospermaticus</i>	DM 40,00
<i>Echinocactus grandis</i>	DM 10,00
<i>Excobaria duncanii</i>	DM 6-7,00
<i>Mammillaria viridiflorus</i>	
<i>Uebelmannia pectinifera</i>	
<i>v. multicostata</i> geënt	DM 12-15,00

TRAFFIC NEDERLAND

TRAFFIC staat voor Trade Record Analysis of Flora and Fauna in Commerce.

STUDIEDAG Handelend zorgen voor de natuur van morgen. Handel in planten en dieren; wet en praktijk donderdag 26 april 1990, Jaarbeurs Utrecht. Inf. 03404-19438.

Voorlopig programma:

09.00-09.30 uur: Ontvangst met koffie.

09.30-09.45 uur: Opening

Drs. S.M. ten Houte de Lange, voorzitter Stichting TRAFFIC (Nederland)

09.45-10.15 uur: Het Nederlandse beleid inzake CITES

Drs. J.P. Pieters, directeur Natuur, Milieu en Faunabeheer, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

10.15-10.45 uur: Controle en opsporing

Mw. mr. G.A. Kostwinder, directeur Algemene Inspectiedienst, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

10.45-11.15 uur: Koffie

11.15-11.45 uur: Het vervolgingsbeleid bij overtreding van CITES

Mr. J.J.A. van der Bruggen, officier van justitie Arrondissementsparket Haarlem

11.45-12.15 uur: De handel en CITES

De heer Q. van Dijk, International pet Trade Organisation

12.15-13.30 uur: Lunch

13.30-14.00 uur: De rol van de liefhebbers in de uitvoering van CITES

De heer H. de Geus, Nederlandse bond van vogelliefhebbers

14.00-14.30 uur: Het Europese beleid nu en na 1992

De heer H. Muntingh, Europarlement

14.30-15.00 uur: Thee

15.00-16.15 uur: Forumdiscussie onder leiding van de dagvoorzitter

In het forum nemen zitting:

drs. C.L. Schürmann, Bureau Conventie van Washington, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

de heer A.H.M. Schleedoorn, Algemene Inspectiedienst

mr. J.J. A. van der Bruggen, Arrondissementsparket Haarlem

de heer Q. van Dijk, International Pet Trade Organisation

drs. A.H.M. Dorresteyn, Diergaarde Blijdorp, Rotterdam

de heer H. Muntingh, Europarlement

dr. G.C.J.M. van Vliet, Adviescommissie wet BUD/CITES secretariaat Lausanne

drs. H. Brouwer, TRAFFIC (Nederland)

Inschrijvingen voor 1 april 1990 zenden aan: Traffic (Nederland) o.v.v. "Studiedag", Postbus 7, 3700 AA Zeist. Kosten f 35,— incl. koffie, thee, lunch en rapport.

OPEN DAG AFD. NOORD- EN MIDDEN-LIMBURG

De Afd. Noord- en Midden-Limburg houdt op 20 mei 1990 wederom haar jaarlijkse open dag. Tussen 10 en 17 uur kunnen de verzamelingen van nagenoemde leden worden bezichtigd. U bent van harte welkom.

T. Gommans, St. Jozeflaan 8, Smakt-Venray; A. Dorssers, Snelkensisstraat 28a, Sevenum; R. Doek, St. Vincentiusstraat 7, Panningen; G. Linssen, Jacob Catsstraat 61, Blerick-Venlo; J. Schraets, Tegelseweg 131, Venlo; J. Vostermans, Schoolweg 55, Venlo; A. Stroucken, Ouddorp 12, Beesel; M. Bieshaar, Kasteel Verduynenstraat 9, Roermond; J. Slabbers, Molenweg 5, Merum-Herten; F. Maessen, Bereklaauw 19, Herkenbosch; C. Wolters, Broekweg 27, Haelen; H. Knapen, Kortestraat 1, Asten (bij molen); P. Wijnen, Vaarselstraat 46, Someren; W. van Brussel, Kommerstraat 56, Someren.

DERDE PLANTENBEURS MET PLANTENSHOW VAN DE AFD. ZUID-LIMBURG

In ons jubileumjaar, 25 jaar Succulenta Zuid-Limburg, zullen wij op 12 mei in het Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12 te Schimmert, een plantenbeurs en tentoonstelling houden, entree gratis en geopend van 10-16.00 uur. Er zal ook een plantenverloting gehouden worden.

Tafelverhuur, in principe alleen voor de leden van de afdeling indien er ruimte overblijft dan ook voor andere leden van Succulenta. Huurprijs f 2,50 voor de eerste tafel en f 5,00 voor de tweede tafel, informatie na 15 april.

Aangezien de afdeling dit jaar haar 25-jarige jubileum viert willen we aan de plantenbeurs wat meer bekendheid geven en er een leuke tentoonstelling aan verbinden om de bezoekers een wat bredere blik op onze hobby te geven en uitgebreide informatie te verstrekken.

Daar de beide vorige beurzen in een prima, vriendschappelijke sfeer verliepen hopen we hiermee in deze regio te kunnen voortbouwen en er een traditie en begrip van maken.

Inlichtingen: J. Essers, Hokkelenbergstraat 8, 644 AG Brunssum. Tel. 045-251191.

EXOTICA

— DETAILHANDEL & GROOTHANDEL —

EUROPA'S GROOTSTE KEUS AAN ANDERE SUCCULENTEN

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, Bolgewassen . . . en nog veel meer!

KOSTELOZE LIJST OP AANVRAAG.

**Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraath
BRD, Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95**

Openingstijden: april – sept., zaterdag 9 – 14 uur; — Andere tijden alleen na telefonische afspraak!

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648.

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 10.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00-17.00 uur
maandag gesloten

CACTUSSEN- EN VETPLANTENKWEKERIJ

KRAMER

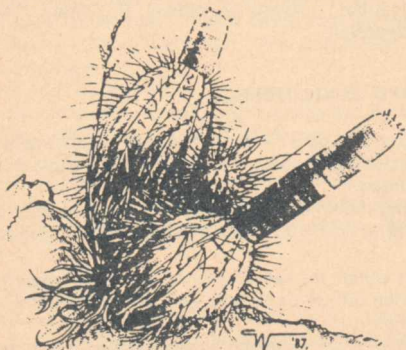
Hegedijk 120, 8404 GE Langezwaag
(tussen Heerenveen en Gorredijk)
telefoon 05130-88140
geopend: ma.-za. 9.00-18.00 uur
dinsdagmiddag gesloten.
OOK VEEL ANDERE SUCCULENTEN,
o.a. Tillandsia's.

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 54970

DE CACTUSKRIEBELS AL IN UW MAAG?

De planten ontwaken uit hun winterslaap.
De eerste knop- en bloeiaanzet zien we
verlangend tegemoet.

Kom en beleef dit "herboren leven" mee.
We heten U van harte welkom!

Openingstijden dinsdag t/m zaterdag
9.00-12.00 en 13.00-17.00 uur.

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5973 NR LOTTUM Holl.
Telefoon 04763-1693

GROTE CACTUSSHOW TE WIJNEGEM

Meer dan 40.000 Succulenten te Wijnegem bij Antwerpen en dit op **24 - 25 - 26 en 27 mei aanstaande**. Deze cactustentoonstelling wordt ingericht door de Belgische vereniging CACTUSSEN EN VETPLANTEN, ten huize van onze secretaris Eduard Van Hoofstadt, Kasteellei 111 te Wijnegem.

Deze unieke privé-verzameling werd bijeengebracht in een periode van 40 jaar.

De verzameling staat gedeeltelijk uitgeplant in een serre van 200 m² en gedeeltelijk in open lucht.

De openlucht aanplanting is tamelijk groot en te bekijken van half mei tot einde september. De planten staan uitgeplbnt tussen vele rotsstenen, zowel in de open lucht als in de serre.

Veel aandacht wordt hier geschonken aan zaaïen en zaailingen.

De vereniging zorgt eveneens voor een uitgebreide plantenverkoop in de zaal en tent, rechtover de tentoonstelling. Er is eveneens een uitgebreide materiaalstand aanwezig. Men kan er met guldens betalen.

U kan er beslist een mooie uitstap van maken. Drank, broodjes, wafels, enz. zijn aan zeer matige prijzen te verkrijgen.

Deze tentoonstelling is iedere dag open van 10 tot 19 uur en de ingang is gratis.

Er zijn geen parkeerproblemen.

Alle informatie in verband met onze hobby kan er doorlopend bekomen worden.

Voor meer inlichtingen vraag je naar Eduard op het nummer 03/353.72.58.

Iedereen is hartelijk welkom.

OPEN DAG SUCCULENTA AFD. ZEELAND

Op zaterdag 12 mei stellen een aantal leden van afd. Zeeland hun kassen weer open voor alle belangstellenden. Iedereen is op deze dag van harte welkom van 10 tot 16 uur op de volgende adressen:

J. Minnaar, H.A. Hankenstraat 18, Wilhelminadorp; J. de Jonge, Scheldestraat 95, Goes; G. Spee, Diepeeneestraat 4, Borssele; J. Mesu, Nachtegaalstraat 12, Middelburg; J. Antheunisse, Zach. Jansenstraat 39, Middelburg; T. de Rijke, Noordweg 444, Middelburg (st. Laurens); P. Dekker, Noordweg 476, Middelburg (st. Laurens); R. Wondergem, Dorpsstraat 38, Biggekerke.

Voor meer informatie kunt U bellen 01105-2595.

DE MAMMILLARIA WERKGROEP

Al enige jaren is een aantal mammillarialiefhebbers in werkgroepverband bezig om het geslacht mammillaria nader te bekijken. En zo groot geslacht met een paar honderd soorten is enerzijds een uitdaging voor de verzamelaar die niet al te snel wil constateren dat hij zijn collectie compleet heeft (sic) en anderzijds is er nog de nodige studie naar de relaties tussen de diverse soorten en series binnen het geslacht mogelijk. Het is een relatief kleine werkgroep, ongeveer 10-15 personen, die tweemaal per jaar bijeenkomt om aan de hand van thema's nader in te gaan op de planten van hun interesse. Zo wordt er elke keer een serie bekeken en wordt aan de hand van meegebrachte planten een beeld verkregen van wat men zich bij de plantbeschrijvingen in de literatuur dient voor te stellen. Planten die iemand niet op naam heeft worden in onderlinge discussie van een naam voorzien. Ook de aanverwante escobaria's en coryphantha's worden af en toe in de discussie betrokken. Om de diversiteit en de continuïteit van de werkgroep te waarborgen kunnen geïnteresseerde leden zich aanmelden. (Er zijn geen hoge kosten aan deze werkgroep verbonden aangezien tot nu toe alleen f 10,- voor portokosten e.d. wordt gevraagd.)

De eerstvolgende vergadering is op zaterdag 21 april te Soest.

Onderwerpen: de series Dolichothelae en Macrothelae.

Bent u geïnteresseerd, belt u dan van tevoren zodat we rekening kunnen houden met uw komst naar de secretaris van de werkgroep:

J.J. de Morree, Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam 070-3200073.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het juni-nummer moeten vóór 15 mei bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van **max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties die hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop: Kasglas 4 mm dik, 155x60 cm à f 7,— per stuk: Ruim 10 jaargangen Succulenta (enige stuks ontbreken) in één koop f 50,—. Honderden soorten cactussen vanaf f 1,— per stuk. Mijn 1500 m² kas geopend zaterdag van 9 tot 12 uur. G. Geling, Noorderstraat 274, Sappermeer.

Te koop: Grotere verzameling literatuur (A.F.H. Buning) over cactussen en vetplanten. Inlichtingen bij: Albert Hofman, J. v.d. Haagenlaan 37, 6814 LJ Arnhem.

Te koop: Zaailingen (16-25 mdn., wortelecht) van Ariocarpus, Astrophytum, Obregonia, Pelecypora, Roseocactus, Turbinicarpus. Alleen op de cactusbeurzen. Gevraagd jaargangen KuaS vanaf 1970. J.F.A. Wortelboer, Meer en Vaart 360, 1068 LH Amsterdam. Tel. 020-191055.

Te koop: Succulentverzameling van ca. 800 planten w.o. Echinofossulo, Euphorbia, Mammillaria, Gymno en Rebutia en vele soorten vetplanten. Alles in één koop, prijs in overleg. Tevens een al. kweektafel te koop, afm. 5x0,80 m. Mevr. T. Stortenbeek-van Veen, Grietjeshof 53, 6721 VH Bennekom. Tel. 08389-17088.

Te koop: Wegens gezondheidsredenen een verzameling van ca. 6000 uitstekende en zeer goed verzorgde cactussen (van Acanthocalycium tot Zygoctactus). Vele zeldzame soorten. Ook vele zeldzame cristaten. Ook de kas 5x10x3,6 m is te koop. Eventueel alles in één koop. Opendeurdagen en verkoop 5, 6 en 12 mei, tussen 9 en 20 uur. Werner Wittesaele, Zomerweg 16, B-8230 Oudenburg (B). Tel. 059-266732.

Gevraagd: Contact met liefhebbers die deelnemen aan het congres "SUCCULENTA 90" in Zuid-Afrika tijdens de maand juli 1990. W. Vereycken, Brandekensweg 50, B-2621 Schelle (B). Tel. 03-8880545.

Gevraagd: Planten van Astrophytum coahuilense en Astrophytum crassispinum. B. van Keymeulen, St. Michielslaan 2, b-9220 Merelbeke (B).

'T STEKELTJE

Voorzitter: W. Vereycken, Brandekensweg 50, B-2621 Schelle. Tel.: 03/888.05.45.
Secretariaat: A. Mestdach, Steenw. op Heindonk 11, B-2801 Mechelen. Tel.: 015/20.05.08.

BIJeenKOMSTEN VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN

Cactusvrienden Limburg

14 mei, enten, theorie en praktijk. Plaats: Cultureel Centrum van Heusden-Zolder om 20.00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen

17 mei, Panel met dia's van en door eigen leden. Plaats: "Vogelzang", Miksebaan in Brasschaat. Aanvang 20.00 uur.

M. Bastiaenssens, tel. 03-6519211 Noorderkempen.

Grusonia

11 mei, feestvergadering 30 jaar Grusonia, zie ook het maartnummer. Lezing door Henk de Looze en reuze tombola. Plaats: St. Jozefsinstituut, St. Jozefstraat te Torhout. Aanvang 20.00 uur. Johan Keirse, tel. 050-824660.

Islaya

4 mei, Cactusreis door Zuid-Duitsland tot Oostenrijk. 1 juni 2e deel van de reis 1800 km door de V.S. van Henk de Looze. Plaats: R.B.S./R.M.S., Stationstraat 82 te Aalter.

Leuchtenbergia

15 juni, Mexicaanse hoogpunten door A. Liekens. Plaats: "Dienstencentrum", Schoolstraat in Schilde. Aanvang 20.00 uur.

Obregonia

12 mei, Bernd Ullrich met een uitgebreide lezing over Agaven. Plaats: Sint Lambertusscholen, Denis Voetstraat 21, Westerlocentrum. Aanvang 19.00 uur.

NIEUWE LEDEN

Janssens Jos, van Lissumstraat 80, 02100

Deurne/Antwerpen-B.

Hoogstraten-Klijnhout D.C., Rozenkam 8, 7151 VN

Eibergen.

Huininga-straat A.E., Boersterweg 61, 9796 TA Sint Annen

(Gr.).

Beurskens Dhr., Bourgognestraat 49/2, 6221 BW

Maastricht.

Zwiene A. van, Oost-Kinderdijk 349, 2953 CN

Alblasserdam.

Ursem C.J., Oliver Parachutes 286, 1682 NS Zwaagdijk.

Remmers J., Wijkerdijk 188, 1951 AG Velsen-noord.

Menting R.A.H., Meyhorst 64-42, 6537 LG Nijmegen.

Hoer-Braat A.La. v.'t, Stationsweg 163, 3362 HD Sliedrecht.

*U bent nog geen lid
van een afdeling?*

Bel eens met de secretaris,
hij kan u vertellen
waar bij u in de buurt een
afdeling bij elkaar komt.

R. DE GROOT
03200 - 41379

105. *Rabiea* N.E. Brown

(genoemd ter ere van W.A. Rabie, Oranje Vrijstaat).

De vorm, bloeiwijze en wortelformatie van deze kortgedrongen, gladbladige planten zijn nauwelijks te onderscheiden van die van het geslacht *Nananthus*.

Het verschil tussen beide geslachten is gelegen in het feit dat *Rabiea* zaaddozen heeft mét hokdeksels, terwijl die bij *Nananthus* ontbreken. Zoals u weet is de indeling van de familie der Mesembryanthemaceae in geslachten voornamelijk gebaseerd op de bouw van de vruchten; in droge vorm zaaddozen of capsules genaamd.

Het kan dan voorkomen, zoals bij het onderhavige geslacht, dat het uiterlijk van de planten volkomen of vrijwel geheel overeenkomt met dat van planten uit een ander geslacht, terwijl zij daarvan, uit systematisch oogpunt bezien, geheel verschillen. Uitsluitend op grond van de bouw of hoedanigheid van onderdelen van de zaaddozen behoort een plant of groep van planten dan tot het ene of tot het andere geslacht.

Rabiea's zijn heel aantrekkelijke liefhebbersplantjes met hun in doorsnee driehoekige, gekielde, in een punt uitlopende en van duidelijke, verhoogde, witte of roodbruine wratjes voorziene bladeren. De planten groeien uit tot compacte groepjes van bladeren, waar vanuit het midden de goudgele of oranje bloemen ontspringen. *Rabiea*'s hebben een fors ontwikkelde wortelstok en het is dan ook het beste ze een hoge pot te geven. Ze verlangen een zonnige standplaats in de kas of platte bak en slechts weinig water. Grondmengsel: potgrond, korrelige klei en grof zand in de verhouding 1 : 1 : 2.

De vegetatieperiode valt in onze zomer; rusttijd van september tot maart. Bloeitijd in de herfst.

Er zijn 7 soorten met een 3-tal variëteiten beschreven en het zijn alle leuke plantjes.

De natuurlijke vindplaatsen liggen in het centrale deel van de Kaapprovincie en in Oranje Vrijstaat.

(Wordt vervolgd)

*
* * *

Het geslacht *Thelocephala* (III)

S. KOOUJ

Verkrijgbaarheid materiaal

Het is niet aan een ieder gegeven in een vliegtuig te stappen en in het land van herkomst de planten te gaan uitspitten om zo thuis de kas te vullen, nog afgezien van het feit dat dit geheel indruist tegen de huidige opvattingen over natuurbescherming. Er blijven echter nog genoeg mogelijkheden over, zoals kopen, zaaien en krijgen. De zaad- en plantenlijsten van diverse al dan niet gerespecteerde kwekerijen geven, hoewel dit voor Chileense soorten wat minder is/wordt, een keur van planten.

De eerste stap om een verzameling op te zetten is het kopen van planten. Je rent alle kwekerijen/liefhebbers af om planten van jouw gading te vinden. Die schaf je zonder meer aan. Namen zeggen je nog minder dan de planten. Je

* vorige aflevering 1989, p. 166

koopt alles wat maar op een plant van jouw interesse lijkt. Later komen de problemen. Zaden koop je in als ware je van plan een kwekerij te beginnen. In korte tijd heb je een schat aan namen en nog meer planten. Tot het "moment suprême" dat je, wat wijzer geworden via de literatuur, sommige planten voorzichtig gaat herkennen. Dan blijkt je ineens gezegend te zijn met tientallen planten die allemaal onder te brengen zijn bij een tweetal *Pyrrhocactus*-soorten nl. *P. jussieui* en *P. intermedia*, hoewel *P. neohankeana* ook fors meedoet. De commercie deed ook mij misgrijpen. Dit leer je pas achteraf en is ook niet echt een drama.

Het zaaien geeft naast een stuk hobbyïsme ook een veel betrouwbaarder beeld, tenminste wanneer je zaad krijgt van een goede leverancier. Het mag gezegd worden dat met name de zaden verkregen via De Herdt in België voor wat betreft de Chileense groep planten — over andere soorten kan ik niet oordelen — van de juiste namen voorzien zijn. Dat geeft in de totale wirwar van namen een fijn gevoel. Je kunt dan met behulp van de literatuur vanuit die optiek verder bouwen.

Het beste blijft natuurlijk zaad, verkregen uit het land van herkomst via collega-liefhebbers, maar zoals ik al zei, het is niet een ieder gegeven de natuur in te trekken en te gaan oogsten. Daarbij komt ook hier dat de planten in de natuur geen naambordjes bezitten, dus kunnen naamgevingen ook fout gaan.

Voor in Chileense cactussen geïnteresseerden is in Duitsland een zgn. Ringbrief gestart. Daarin zijn een aantal liefhebbers bezig ervaringen, planten, etc. uit te wisselen. Wij komen ook regelmatig bij elkaar om visueel, hetzij met diapresentaties hetzij aan de hand van planten, te discussiëren over bepaalde soorten. In Nederland kennen wij dit fenomeen niet. Misschien een idee om ook hier bij ons de betrokkenheid van liefhebbers bij bepaalde geslachten te bundelen om samen een ieders verzameling op een hoger peil te brengen. Door deze samenwerking is in korte tijd tussen enkelen een hechte vriendschap ontstaan, die resulteerde in een snelle opbouw van onze verzamelingen met zeer interessant studiemateriaal.

Thelocephala napina (Phil.) Y. Ito 1957

Synoniemen:

Echinocactus napinus Phil. 1872

Echinocactus mitis Phil. 1894

Neoporteria napina (Phil.) Backbg. 1935

Neochilenia napina (Phil.) Backbg. 1942

Chileorebutia napina (Phil.) Ritt. 1959

Over *Thelocephala napina* is zeer veel te doen geweest. Reeds in 1903 heeft Schumann in het supplement op zijn *Gesamtbeschreibung der Kakteen* *Echinocactus mitis* Phil. als een synoniem van *E. napinus* Phil. aangeduid. De beide beschrijvingen van Philippi onderscheiden zich alleen maar daarin dat bij *E. napinus* 9 doorns aangegeven worden met ten hoogste een lengte van 3 mm en bij *E. mitis* 6-8 doorns, met een lengte van 1-1,3 mm.

Ritters herbariummonster, dat van de typevindplaats Huasco afkomstig is, heeft per areool 6-13 doorns met een lengte van 1-5 mm; door de sterke kromming bedraagt de rechte afstand bij doorns van 5 mm lengte van de basis tot aan de punt maar 3 mm. Dat *E. mitis* onvoorwaardelijk als synoniem bij *napinus* geplaatst wordt ligt aan het feit dat beide als vindplaats Huasco hebben.

Ritter heeft de omgeving van Huasco diverse malen doorzocht, ook nog tijdens een reis met Buining in 1968/1969. Hij heeft daar slechts 1 *Theloce-*

phalasoort gevonden en dat is *Thelocephala napina*.

Backeberg geeft, volgens Ritter foutief, in *Die Cactaceae* Bd. 3 blz. 3772 "...kann kein Zweifel daran bestehen, das F. Ritter den *Ect. mitis* Phil. wiederentdeckt hat." Backeberg plaatst de door Ritter beschreven *T. glabrescens*, welke totaal ergens anders groeit (zie later), bij de oude *E. mitis*. Men weet nu bovendien dat Philippi, toen hij al een hoge leeftijd had bereikt, vaak planten van een nieuwe naam voorzag, die hij in zijn jonge jaren reeds onder een andere naam had beschreven, maar waarvan hij het bestaan gewoon vergeten was. Toen hij *E. napinus* beschreef was hij 64 jaar oud. Toen hij *E. mitis* beschreef was hij 22 jaar ouder, nl. 86 jaar; hij vergat toen gewoon dat hij reeds *E. napinus* beschreven had en dat deze van dezelfde vindplaats waren.

Backeberg plaatst in Bd. 6 blz. 3772 een foto van *Neochilenia mitis*. Dit is de vorm *T. glabrescens*. In Backebergs *Kakteenlexikon* afb. 258 als *N. mitis* afgebeeld is veel meer een door enten onnatuurlijk uitgegroeide *T. napina*. De plant vertoont veel ribben, iets dat *T. glabrescens* (zeker in de natuur) niet doet. Ook de zwarte doorns wijzen in de richting van *T. napina*, want *T. glabrescens* heeft lichtbruine doorns.

Anderzijds heeft Backeberg de afbeelding op Tafel 133 in Bd. 3 als *mitis* beschreven, terwijl hij in Bd. 6 blz. 3772 vermoedt, dat het *ericocephala* is.

In waarheid was de vroegere opgave van *mitis* alleen maar een raden geweest, zoals vele afbeeldingen in Backebergs boeken geen onberispelijke vaststellingen zijn, maar verzwegen veronderstellingen, en zelfs weliswaar veel valse vermoedens. Ritter stelt tevens dat zulke zaken niet in een handboek thuishoren, daar een handboek er juist voor is om aan de hand van de afbeeldingen een juist beeld te beschrijven.

De bovengeschetste plant is vermoedelijk een vorm van *T. krausii*. Om de kritiek van Ritter wat af te zwakken schrijft hij zelf dat het door de toen zeer vele entingen van materiaal uit de natuur op zich al moeilijk wordt om een juiste naam bij een plant te krijgen, omdat de natuurlijke kenmerken steeds meer vervagen. Om dan korrekt te determineren moet men afgaan op de ervaringen van de kweker over de veranderingen van de planten welke door hem geënt zijn. Alleen al uit de determinatie door Backeberg blijkt al hoe moeilijk het wordt als een ieder zich met de benamingen der planten gaat inlaten.

In zijn blad "*Blättern für Kakteenforschung*" 1935-9 publiceert Backeberg een variëteit van *E. napinus* nl. *E. napinus* v. *spinosior*. Hij geeft geen Latijnse diagnose. De soort behoort vgl. Ritter niet tot dit geslacht. De plant heeft een bedoorning die veeleer bij *Pyrrhocactus* behoort. De sterke bedoorning van de plant behoort niet bij *Thelocephala*. Geen enkele *Thelocephala* heeft een dermate sterke bedoorning. Ook is de bloem te kort voor *T. napina*.

In *Die Cactaceae* band 3 blz. 1818 beschrijft Backeberg de in het blad *Kakteenforschung* afgebeelde exemplaar als *N. napina*, hetgeen verkeerd is daar hij op blz. 1820 van hetzelfde handboek bd. 3 dezelfde plant beschrijft als *N. napina* v. *spinosior*. Een andere afbeelding staat in bd. 6 blz. 3773, met een zeer onvolledige Latijnse diagnose.

Donald & Rowley hebben in 1966 nog een duit in het zakje der namen gedaan door *Neoporteria napina* var. *spinosior* in het leven te roepen hetgeen een vermeerdering van het aantal synoniemen is en volstrekt onnodig. Hetzelfde deed Ito met zijn *T. napina* var. *spinosior* waarmee hij zijn *T. roseiflora* bedoelt die hiermee identiek moet zijn.

Om klaarheid in de systematiek te krijgen had men eerst moeten vaststellen dat de var. *spinosior* in tegenstelling tot *napina* geen zgn. "Windverweh-

*Thelocephala
napina*

zuidelijk
Huasco

Foto:
A.F.H. Buining

rungsfrüchte'' heeft. Zoals reeds gezegd handelt het hier misschien om een vertegenwoordiger van het geslacht *Pyrrhocactus* sensu Ritter. Het zijn enkele planten uit Liefhebbersverzamelingen, die een onbekende herkomst hebben. De voor de plant in kwestie bedachte namen horen niet in een handboek en zijn niet meer dan nomina dubia delenda.

De vrucht van *Thelocephala napina* is een typische ''Windverwehrungsfrucht'', hoewel deze de vrucht van *T. aerocarpa* qua graad van doorgroeiing niet benadert. Zoals bij alle vruchten van *Thelocephala* groeien de vruchten groter uit, waarbij het onderste gedeelte van de vrucht hol blijft, alleen in het bovenste gedeelte bevinden zich de zaadstrengen. Deze groeien onder elkaar tot volle wasdom en bij rijpheid laten ze los als een soort tasje, welke de zaden bevat. Deze vallen niet gelijk van de plant af, maar eerst met het uitdrogen van het vruchtvlees, zodat bij het verwaaien van de vrucht de zaden na elkander worden uitgezaaid. Van buiten heeft de vrucht sterke wolvlokken, zeker sterker dan op de foto van Backeberg, en ook somstijds fijne zwarte haarpieken; deze en de aanwezige bloemresten zijn niet naar buiten gericht zoals wel bij de typische Windverwehrungsfrucht. Zie daartoe de foto in band 3 van Ritters boek *Kakteen in Südamerika* blz. 1181 afb. 907 (*T. aerocarpa*). Ook is de vrucht wat dikker, vleziger, derhalve ook niet zo licht voor een goede verwaaiing. Afgezien van de kleur der kroonbladen lijken de bloemen van *T. aerocarpa* en *T. napina* sterk op elkaar. De kroonbladen zijn roodachtig, geelachtig of soms licht groenachtig; een gelijke kleur vinden we

bij *T. lembckeii*, zoals überhaupt de kleuren van de kroonbladen bij *Thelocephala* meestal niet soortspecifiek zijn.

Een goede afbeelding van *T. napina* staat in Ritters boek op blz. 1178 afb. 893. *Thelocephala napina* is dan in zijn totaal gezien niet het meest sprekende voorbeeld van een *Thelocephala*-vorm, maar het behoort door zijn uiterlijke vormen wel degelijk bij *Thelocephala* en niet bij *Pyrrhocactus* sensu Ritter. *Thelocephala napina* is een duidelijk voorbeeld van een overgangsoort tussen twee geslachten.

Landinwaarts oostelijk van Huasco overlappen de verbreidingsgebieden van *T. napina* en *T. lembckeii* elkaar in een smalle zone. Er komen hier dan ook hybriden tussen de beide soorten voor. In band 3 van Backeberg blz. 1822 afb. 1749 is mogelijkwerwijs een hybride afgebeeld tussen beide soorten.

Groeneveld 4, 2203 BP Noordwijk

(Wordt vervolgd)

*
* * *

Het geslacht *Matucana* Br. & R. (XXIX)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS EN A.B. PULLEN

Matucana comacephala Ritter. *Succulenta* 37 (8), p. 92 (1958)

(*comacephalus* = gekuifd)

Synoniemen:

Matucana calocephala Skarupke. *Stachelpost* 9, p. 99 (1973)

Matucana crinifera Ritter. *Taxon* 12(3) p. 125 (1963)

Borzicactus calocephalus (Skarupke) Don. *Ashingtonia* 2 (4) (1976)

Matucana lutea n.n.

Matucana comacephala cultuurplant

Matucana crinifera KK 577 cultuurplant.

Foto's: P. Melis

Matucana luteispina n.n.
Matucana comacephala var. lutea n.n.
Matucana comacephala var. luteispina n.n.
Matucana huarinensis n.n. (sensu Knize)
Matucana spec. Pomabamba n.n. (sensu Knize)
Matucana spec. Huari n.n. (sensu Knize)
Matucana spec. Huari n.n. (sensu Lau)
Matucana spec. Pomabamba Huari (sensu Knize)
Matucana cephalophora n.n.

Beschrijving

Lichaam grasgroen tot grijsgroen; eerst bolvormig, later zuilvormig, tot 12 cm dik, tot 75 cm lang (soms nog langer); zelden spruitend; geen penwortel. Ribben 22-30, 4-8 mm hoog, knobbelig. Areolen rond tot ovaal, 4-7 mm lang, lichtbruin tot geelachtig, 3-10 mm van elkaar verwijderd; jonge areolen voorzien van witte haren. Bedoornig dicht, de plant omhullend, wit tot geelwit, borstelachtig, in de kop van de plant recht omhoog staand als een kuif; randdorens 15-20, 1-5 cm lang; middendorens 5-10, 1-4 cm lang.

Bloem 5-7 cm lang, in anthese 3-4 cm breed, iets scheef; petalen rose tot oranjerood. Bloembuis 3-5 mm dik, rood, kaal. Nektarkamer 1-10 mm hoog. Helmdraden goudgeel tot rood, helmknoppen goudgeel tot violet; primaire meeldraden aan de basis 2-3 mm vergroeid als een manchet om de stijl. Stamper oranje tot karmijnrood, stempellobben 5, ca. 1,5 mm lang.

Vrucht ovaal, tot 2 cm lang, ca. 5 mm dik, groen.

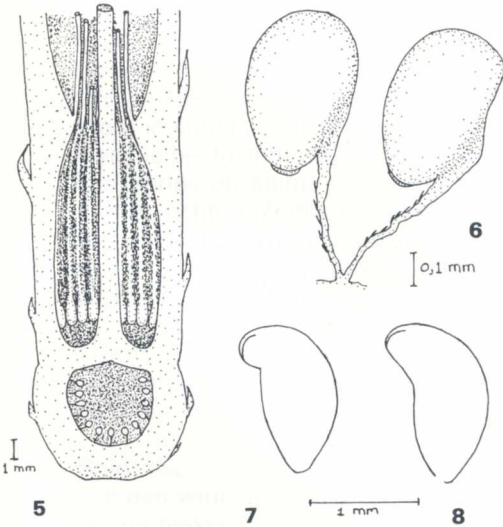
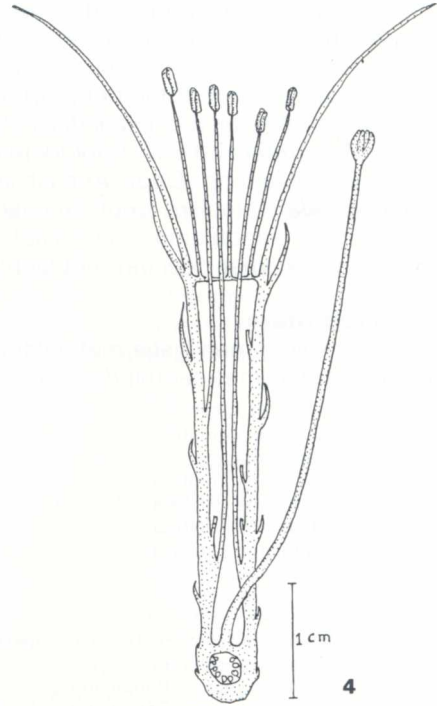
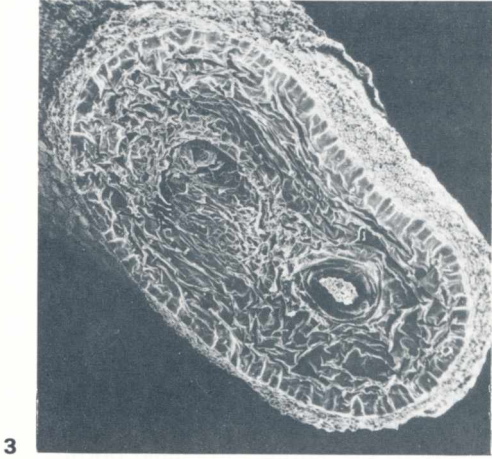
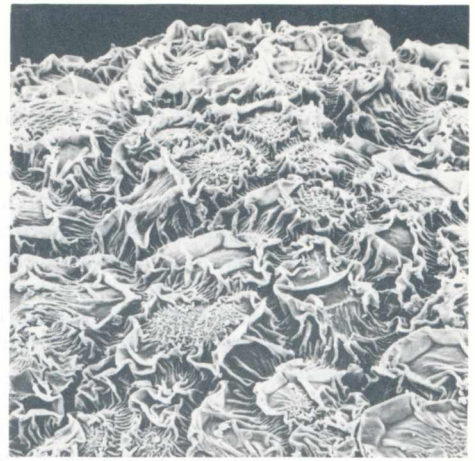
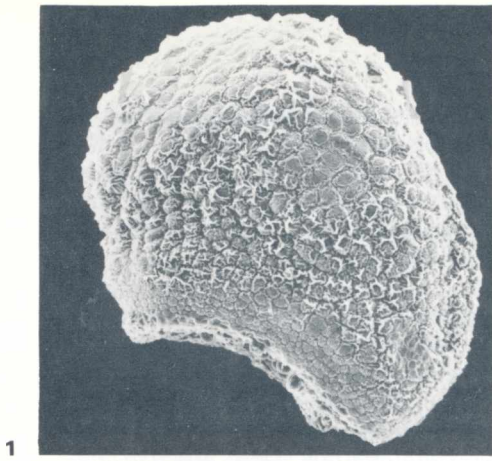
Zaad als beschreven in deel XXVI, 1,2-2,0 mm hoog, 1,2-1,4 mm breed, 0,6-0,7 mm dik.

Opmerkingen

Deze soort is gemakkelijk te herkennen aan de typische omhoogstaande bedoornig in de kop van de plant. Dit kenmerk vertonen jonge planten ook al. Aanvankelijk leek de rose bloemkleur eveneens een bruikbaar kenmerk om deze soort van zijn naaste verwanten te onderscheiden, totdat Ritter in 1963 *M. crinifera* beschreef met oranje-rode bloemen. Volgens Lau, die de niet ver van elkaar verwijderde type-vindplaatsen van *M. comacephala* en *M. crinifera* bezocht, behoren beide taxa tot één soort met variabele bloemkleur, een opvatting die wij delen.

Er bestaat enige onduidelijkheid omtrent een aantal bloemkenmerken van deze soort. Volgens de beschrijving van *M. comacephala* en *M. crinifera* door Ritter heeft *M. comacephala* een roze bloem, een lange (ca. 1 cm) nektarkamer en een nauw om de stijl aansluitend diafragma waarop de primaire meeldraden staan ingeplant, terwijl *M. crinifera* een rode bloem, een korte nektarkamer (1-2 mm) en ook een goed ontwikkeld diafragma heeft. Ons bloemmateriaal (*M. comacephala*, *M. crinifera* KK577 en *M. lutea*) vertoont in alle 3 genoemde planten een roze bloemkleur, een lange nektarkamer en een zwak ontwikkeld diafragma dat bestaat uit niet meer dan een verdikking van de binnenwand van de bloembuis, zodat er tussen de primaire meeldraden en de stijl een grote ruimte ontstaat (zie Fig. 2). Naast een aantal onduidelijkheden is echter één ding wel duidelijk: *M. crinifera* KK577 van Knize en *M. crinifera* Ritter zijn 2 verschillende taxa.

In 1973 beschreef Erich Skarupke *M. calocephala*, een rosebloeiende, dichtbedoornde plant uit dezelfde streek als *M. comacephala* en *M. crinifera*. Deze plant is nagenoeg identiek aan *M. comacephala* sensu Ritter. De zaden van *M. comacephala* verraden, evenals die van *M. yanganucen-*

Tekeningen 4, 5 en 6 gemaakt van 2 in alcohol geconserveerde bloemen, verzameld van planten bij Huari, dept. Ancash, in 1986.

1. *Matucana cephalophora* (Köhres 1981), zaad in zij-aanzicht; dorsale zijde rechts, ventrale zijde links; vergroting 60x.
2. *Matucana spec. Pomabamba* KK 1776 (Knize 1983), detail van de testa in het apikale deel van het zaad; vergroting 240x.
3. *Matucana crinifera* (Köhres 1980), hilum; vergroting 90x.
4. *Matucana comacephala*, lengtedoorsnede van de bloem.
5. *idem*, detail van de nektarkamer.
6. *idem*, zaadknoppen.
7. *Matucana cephalophora* (Köhres 1981), embryo.
8. *Matucana lutea* (Köhres 1984), embryo.

Tekeningen en SEM-opnamen: R. Bregman.

sis, verwantschap met soorten die tot de aurantiaca-groep behoren. De buiten het hilum uitstekende micropyle, een typisch kenmerk van alle soorten van de aurantiaca-groep, komt ook voor bij de zaden van *M. comacephala*, zij het minder duidelijk. Ook hebben lang niet alle zaden dit kenmerk. *M. comacephala* neemt dus, althans wat zaadstructuur betreft, een intermediaire positie in tussen de aurantiaca-groep en de haynei-groep.

Matucana comacephala is in 1956 door Ritter ontdekt en in 1958 beschreven. Het type-exemplaar is gedeponeerd in het herbarium van de Städtische Sukkulenten-Sammlung te Zürich.

Verspreiding

De typevindplaats van *M. comacephala* is Rahuapampa, Dept. Ancash, Peru. De soort werd daar gevonden op een hoogte van ca. 2800 m. *M. comacephala* komt voor op de oosthellingen van de Cordillera Blanca in het Dept. Ancash. Waarschijnlijk strekt het verspreidingsgebied van deze soort zich verder in oostelijke en noordelijke richting uit dan wij op dit moment weten, misschien zelfs tot in het Dept. La Libertad. Dit zal moeilijk aan te tonen zijn, want dit gebied is bijzonder onherbergzaam.

Voor *M. crinifera*, die wij voor identiek houden met *M. comacephala*, wordt door Ritter Machac, Dept. Ancash opgegeven. Skarupke geeft voor zijn *M. calocephala* Llamelin, Dept. Ancash op. Knize noemt nog de plaats Pomabamba. De aanduiding Huari slaat waarschijnlijk op de provincie van die naam, een kleiner deel van het Dept. Ancash.

Veldnummers

Hieronder volgt een lijstje met veldnummers van tot *M. comacephala* behorende planten met daarbij de naam, waaronder zij in omloop gebracht zijn.

- FR 142a *Matucana crinifera*
- FR 587 *Matucana comacephala*
- FR 592 *Matucana crinifera*
- FR 592a *Matucana crinifera*
- FR 595 *Matucana crinifera*
- L 184 *Matucana crinifera*
- L 185 *Matucana comacephala*
- L 272 *Matucana spec. Huari*
- KK 573 *Matucana huarinensis*
- KK 574 *Matucana comacephala var. luteispina*
- KK 577 *Matucana crinifera*
- KK 1038 *Matucana spec. Pomabamba*
- KK 1038a *Matucana spec. Pomabamba Huari*
- KK 1299 *Matucana comacephala var. lutea*
- KK 1776 *Matucana spec. Pomabamba*

(wordt vervolgd)

Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

*
* * *

Voor beginners (II)

HANS POEL

Hoe verzorg ik mijn planten? Uitgangspunt is een gemiddelde liefhebberscollectie. Voor het grootste deel der cactussen geldt een zonnige standplaats en veel frisse lucht. Na de winterrust, die duurt van oktober t/m februari, kan bij helder weer in maart zo nu en dan geneveld worden. Je zult al gauw zien dat de planten dit waarderen, ze gaan er weer frisser uitzien. Vanaf april begint de verzorging zoals die het grootste deel van het seizoen tot ongeveer half september zal voortduren. We beginnen met watergeven maar hierbij geldt dat je meer planten verspeelt met teveel en verkeerd watergeven dan met te weinig. Vaste regels zijn dan ook nauwelijks te geven, je moet het leren, als het ware aanvoelen wanneer je moet gieten. Houdt hierbij de weerberichten, hoe onbetrouwbaar vaak ook, goed in de gaten. Bij zonnig en warm weer dat aanduurt kan in het algemeen ruim gegoten worden, bij bewolkt en kil weer extra voorzichtig zijn, niet gieten!

Ook de potkluit controleren voordat weer gegoten wordt. De potkluit afdekken met kleikorrels of split, waardoor het water beter vastgehouden wordt. De watergift na april geleidelijk opvoeren afhankelijk van het weer en na half september niet meer gieten. Van ca. half juli tot ca. half augustus maken vele uitgebloeiende planten een korte rustperiode door, deze dan nauwelijks of niet begieten.

We gieten bij voorkeur met regenwater, hoe zuur het ook mag zijn. Planten die verpot zijn niet direct gieten, maar enkele dagen rust gunnen. In het voorjaar waakzaam zijn in verband met de kans op kopverbranding. Vooral zuilcactussen en een aantal zwak bedoornde planten lopen dit risico. Wat schermen met b.v. kranten is dan nodig.

De bemesting. Er zijn meerdere mogelijkheden. Teveel mest en een te rijke grond blaast de planten op wat lelijk is.

Een goede meststof die door de aarde gewerkt moet worden, is Osmocote kunstmestkorrels waarvan de bestanddelen geleidelijk door de wortels worden opgenomen. Bij tuincentra is o.a. Asef cactusvoeding vloeibaar verkrijgbaar, hetgeen eenmaal in de 2 à 3 weken tijdens het groeiseizoen aan het gietwater wordt toegevoegd.

Wil je naast een rijke bloei ook bessen aan de planten en heb je de ruimte dan moet je steeds 2 dezelfde planten aanschaffen en deze met een penseel of kwastje bestuiven. Het gehele seizoen bijzonder attent zijn op wolluis, wortelluis, thrips en spint. Vooral thrips en spint kunnen een gehele collectie te gronde richten. Zodra aantasting wordt waargenomen spuiten met b.v. Spruzit. Wolluis en wortelluis kunnen ook met Undeen bestreden worden. Voor wortelluisbestrijding Undeen aan het gietwater toevoegen. Veel succes en een rijke bloei toegewenst.

Thrips: 1-4 mm kleine insecten ook wel blaaspoten i.v.m. de blaasvormige orgaantjes aan de poten of onweervliegjes genoemd. Zuigen de sappen uit de planten. Twee generaties per jaar.

Spint: Spintmijten, oranje/rood of geel/groen, kleiner dan 1 mm, leven binnen een witte spinselmassa. Zuigen de sappen uit de planten waardoor vaak bruine plekken ontstaan. Talrijke generaties per jaar.

Over het zaaien is al op velerlei manieren geschreven. Er zijn nogal wat liefhebbers die er tegenop zien, het teveel rompslomp vinden en het dan jammer

genoeg maar achterwege laten. Ze missen hierdoor mijns inziens één van de aantrekkelijkste aspecten van de hobby, namelijk het creatief bezig zijn met de planten. Het is mogelijk met eenvoudige middelen die weinig kosten heel behoorlijke resultaten te verkrijgen. Je begint bijvoorbeeld met de aanschaf van een of meer zogenaamde "propagators", dat zijn kunststof broeibakjes met een transparant deksel waarin ontluchtings sleuven zijn aangebracht. Ze zijn te koop voor ca. f 10,— per stuk. Bij tuincentra zijn ze vaak wel duurder (ca. f 16,— à f 17,—). In een broeibak passen ongeveer 18 potjes van 5,5 cm. Nu gaan we zaaien. We gebruiken hiervoor goede potgrond, de grond in de potjes laten zakken door ze een paar maal aan te tikken, vervolgens ieder potje met een laagje gezeefde potgrond afdekken. Op de gezeefde bovenlaag zaaien we nu, zoveel mogelijk verspreid, de zaden uit één zakje. De zaden voorzichtig iets aandrukken, bijvoorbeeld met een lucifersdoosje, maar niet onder werken. Het zaad afdekken met een laagje zeer fijne aquariumkiezeltjes, die voor een luttel bedrag te koop zijn. Het grindlaagje moet niet dikker zijn dan de grootte van de zaden. Niet vergeten het potje direct te voorzien van steeketiket met naam. Nadat op deze manier alle zaden gezaaid zijn, de potjes zich in de broeibak geheel vol laten zuigen met water waaraan een paar tabletten Superol (te verkrijgen bij elke drogist) zijn toegevoegd. Dit laatste om schimmels tegen te gaan. Tenslotte de bovenlaag nog een keer extra met een plantespuit met de fijnste broes voorzichtig sproeien. Goed afstand houden opdat de soms zeer fijne zaden niet wegspoelen. Aan het water is uiteraard eerst weer Superol toegevoegd. Hiermede is het geheel van het zaaien voltooid.

De deksel op de broeibak zetten en de ontluchtings sleuven dichthouden. Zelf zaai ik meestal half februari en zet de broeibakjes dan op een paar plankjes op de centrale verwarming. Temperatuur in de bakjes overdag ca. 25/30° C 's nachts loopt de temperatuur zonder dat dit problemen geeft terug. Vanzelfsprekend is het ook mogelijk later te zaaien bijvoorbeeld april/mei en de bakjes dan gewoon op een lichte plaats in de kas te zetten, maar niet in de volle zon. Het is iedere keer weer een belevenis als de eerste zaden opkomen. Zodra de meeste zaden ontkiemd zijn, kan men beginnen de bakjes te luchten. Hierna laat ik de bakjes nog ca. 2 maanden op de verwarming staan, alvorens ze naar de kas verhuizen. Over het verspenen wordt verschillend gedacht. Sommigen laten de plantjes het gehele eerste jaar in de zaaipotjes staan. Ik doe dit niet. Meestal verspeen ik in juni/juli in een polystyreen bak, waarin de jonge plantjes in rijen dicht bij elkaar worden gezet, wat ze prettig vinden. Aan de potgrond voeg ik perlite-korrels en rivierzand toe om het mengsel luchtig te houden. De eerste winter staan de zaailingen bij mij binnen in een koele kamer; daar ze echter doorgroeien moet zo nu en dan heel voorzichtig van onderen af iets water gegeven worden. Ik houd de bak dan heel even in het water zodat het water de wortels kan bereiken maar meer ook niet. Daarna laat ik de temperatuur in de koele kamer tijdelijk oplopen tot ca. 19° Celsius.

In het voorjaar van het tweede jaar zet ik de zaailingen in een eigen potje, waarna ze bij een goede verzorging voorspoedig zullen gedijen. Sommige bloeien al heel snel, soms in het tweede of derde jaar al.

Indien het zaaien op deze manier tot een goed einde gebracht is, geeft dit bijzonder veel voldoening en ik kan degenen die zich er nog niet mee bezig gehouden hebben, slechts adviseren: Doe het ook eens, je zult er enorm veel plezier aan beleven.

Volgende keer: Verpotten en ziektes/plagen meer in detail.

(Wordt vervolgd)

BOEKBESPREKING

BRADLEYA, Yearbook of the British Cactus and Succulent Society, vol. 6 (1988)

Het zesde deel van deze belangwekkende publikatie begint met de door P.V. Bruyns geschreven revisie van het geslacht *Echidnopsis* (48 pp.). Na te zijn ingegaan op de taxonomische geschiedenis, vergelijkende morfologie, verspreiding, taxonomie en bestuiving wordt het genus ingedeeld in vier nieuwe secties. Slechts negentien soorten worden erkend (vgl. Boele et al. (1987), A. Checklist of Brachystelma, Ceropegia, Riocreuxia and the Stapelieae: 29), twee nieuwe ondersoorten beschreven en vier nieuwe combinaties gemaakt. De meest opvallende hiervan is *Echidnopsis malum*, voorheen tot het monotypische *Pseudopectinaria* behorend. De beschrijvingen worden ondersteund door de van Bruyns bekende gedetailleerde tekeningen. Voorts worden verspreidingskaartjes en een aantal kleurenafbeeldingen gegeven.

J.D. Mauseth en R.G. Ross behandelen uitgebreid de systematische anatomie van de primitieve *Leptocereus quadricostatus* (16 pp.), een cactoïde die nog enkele kenmerken van *Pereskia* vertoont. Dit zeer technische artikel is geïllustreerd met microscopische opnamen van weefselpreparaten.

N.P. Taylor presenteert in 20 pp. het eerste deel met aanvullende notities op zijn boek 'The Genus Echinocereus', verschenen in 1985. Vijf nieuwe taxa worden beschreven en drie nieuwe combinaties gemaakt, terwijl *E. freudenbergeri* wederom als zelfstandige soort wordt beschouwd. *E. knippelianus* wordt naar sectie *Echinocereus* (*E. viridiflorus*-groep) overgeheveld (was sect. *Pulchellus*) en *E. pentalophus* verlaat deze om te verhuizen naar sect. *Reichenbachii* (*E. subinermis*-groep). De omschrijving van *E. viereckii* var. *morricalii* is uitgebreid en omvat nu ook bedoornde vormen. Fraaie opnamen uit natuur en cultuur in zwart-wit en kleur ondersteunen de tekst.

P.J. Braun behandelt de taxonomie van de Braziliaanse Cereae (15 pp.), waarbij de volgende genera worden erkend: *Cereus*, *Pilosocereus*, *Stephanocereus*, *Arrojadoa*, *Micranthocereus*, *Austrocephalocereus*, *Coleocephalocereus* en *Melocactus*.

De volgende ondergeslachten worden genoemd: *Brasilicereus* (van *Cereus*), *Lagenopsis* en *Floribunda* (van *Pilosocereus*) en *Buiningia* (van *Coleocephalocereus*). *Monvillea* wordt synoniem gesteld aan *Cereus*, ofschoon ze in een diagram als subgenus wordt beschouwd. Zijn indeling wijkt af van die voorgesteld door de I.O.S.-werkgroep (Hunt & Taylor [eds.] in 'Bradleya', vol 4 [1986]). In totaal worden 41 nieuwe combinaties gemaakt. Ook bij dit artikel zijn zwart-wit en kleurenafbeeldingen geplaatst.

D.R. Hunt geeft op één pagina aanvullingen en verbeteringen op een eerder gepresenteerde lijst met cactusnamen voor de 'European Garden Flora' (Hunt & Taylor in 'Bradleya', vol. 5 [1987]). De nieuwe naam *Cleistocactus winterae* ('winteri'), als vervanging van *C. aureispinus* (Ritter) Hunt (syn. *Hildewintera aureispina*), een homoniem van *C. aureispinus* Fric, is ongeldig.

S.A. Hammer geeft een 'checklist' van *Conophytum*-namen voor de soorten met soort aanduiding van a-c (20 pp.). Van de 97 behandelde namen worden slechts 17 erkend. Vijf nieuwe secties worden voorgesteld. Enkele zwart-witfoto's verlevendigen de lijst.

THE EUPHORBIA JOURNAL, vol. 5 (1988)

In deze bibliofiele uitgave vinden we wederom een keur aan zeer fraai geïllustreerde artikelen. M.J. Kimberley stelt Leslie Charles ('Larry') Leach voor, bekend van publikaties over *Aloe*, *Euphorbia* en verscheidene genera uit de Asclepiadaceae, zoals zijn recentelijk verschenen revisie van *Huernia* (2 pp.).

W. Rauh verhaalt in 11 pagina's over kamvorming en dichotome vertakking bij succulente *Euphorbia*'s. Ook M. Hunter heeft cristaatvormen als onderwerp (4 pp.).

S. Carter behandelt de Somalische vertegenwoordigers van de sectie *Somalica* (13 pp.), waartoe een aantal struikvormige soorten behoort. Tien soorten worden besproken, waarvan drie nieuw zijn. *E. socotrana* komt, politiek gezien, niet uit Somalië.

D. Court vertelt over de bedreigde *E. polycephala* (4 pp.). Deze komt in twee verschijningsvormen voor: in bergachtig of heuvelig terrein vormt de plant grote bulten, terwijl in valleien een matvormige groeiwijze wordt aangenomen.

K. Venter bericht in 1 p. over *E. clavarioides*, die in een krante-artikel werd genoemd.

D. Koutnik geeft een verhandeling over de succulente *Euphorbia*'s die hij aantrof tijdens een reis door Namibië (10 pp.). Over de herontdekking van *E. tanaensis* lezen we in een verslag van A. Robertson (4 pp.).

N.H.G. Jacobsen verhaalt in 10 pp. over de *Euphorbia*'s van het Skeleton Coast National Park en aangrenzende gebieden (NW-Namibië).

S. Carter is toe aan haar vijfde deel over de laatste door Pax beschreven *Euphorbia*'s uit Oost-Afrika (8 pp.). *E. (Monadenium) schubeei*, *E. stapfii*, *E. implexa* (een synoniem van *E. gossypifolia*)

na), *E. uhligiana*, *E. winkleri* en *E. pimeleodendron* (synoniem aan *E. robecchii*) worden voor het voetlicht gehaald.

Door dezelfde auteur worden een aantal van P.R.O. Bally's Euphorbia-aquarellen voorgesteld (7 pp.).

Van S.P. Fourie nemen we kennis van zijn derde deel over de succulente Euphorbia's van Transvaal (11 pp.), waarbij ditmaal een gedeelte van de dwergstruikjes wordt behandeld (*E. tortirama*, *E. groenwaldii*, *E. clavigera*, *E. enormis* - in tegenstelling tot haar naam een kleine plant - en *E. schinzii*).

E. meloformis en *E. valida*, door sommigen wel eens verenigd, zijn het onderwerp van een verhandeling door G. Marx (10 pp.). Hij vindt deze, in 'het veld' zeldzame, planten goed te onderscheiden. Laatstgenoemde heeft een grotere en meer verlengde hoofdstengel, aan de plant blijvende bloemstengels en voorts is het wortelstelsel oppervlakkig en zwakker ontwikkeld.

S. Carter gaat in op de kwestie of de controversiële naam *E. candelabrum* aan Welwitsch moet worden toegeschreven, zoals Leach van mening is, of aan Kotschy (4 pp.). Zij is van mening dat de laatste auteur het taxon geldig heeft beschreven.

U. Deil en K. Müller-Hohenstein brengen het eerste deel over de Euphorbia's van Noord-Jemen (13 pp.). *E. triaculeata*, *E. fractiflexa*, *E. inarticulata*, *E. cuneta*, *E. cactus*, *E. ammak*, *E. parcircumulosa*, *E. fruticosa*, *E. schimperii* en *E. balsamifera* ssp. *adenensis* worden in een fyto-geografisch kader geplaatst.

In 36 pagina's worden vervolgens een aantal soorten in woord en beeld voorgesteld, waarvan enkele nog onbeschreven.

Biografieën van de auteurs en een index besluiten zoals gebruikelijk deze jaargang.

B. Jonkers

DIE MAMMILLARIAE,

übersicht über die Arten, Varietäten und Synonyme der Mammillarien und verwandter Gattungen, door Dr. Bernd Hofmann et al., uitgave Zentrale Arbeitsgemeinschaft Mammillarien beim Kulturbund der DDR. Aflevering 4 d.d. 1.12.1988.

In deel 4 van dit losbladig systeem komen weer vele soorten aan de orde. Van tevoren zij opgemerkt dat alle besproken planten uitvoerig behandeld worden, waarbij eerst de oorspronkelijke diagnose gegeven wordt. Deze staat meestal in het Latijn, maar kan ook in het Duits, Engels, Spaans of Tsjechisch zijn. Daarop volgt onmiddellijk de (Duitse) vertaling van het origineel. Vervolgens worden aanvullingen op de plantbeschrijving verschaft, de natuurlijke plaats van voorkomen vermeld, cultuurervaringen gegeven en afgesloten met kritische opmerkingen. Deze grondige aanpak verdient alle lof, want daardoor ontstaat er een standaardwerk dat zijn gelijke thans niet kent. Jammer is het wel dat het op deze wijze erg lang zal duren, alvorens dit werk min of meer compleet wordt. Echt compleet kan het uit de aard der zaak nooit worden. Een grote verdienste is, dat elke besproken plant voorzien is van een kleurenplaat. Ook de oorspronkelijke afbeeldingen worden afgedrukt en als het enigszins kan foto's van de zaden.

De nu behandelde species zijn: *Coryphantha sulcolanata*, *Mammillaria aureilanata*, *M. backebergiana*, *M. bocasana*, *M. coahuilensis*, *M. coahuilensis* var. *albiarmata*, *M. elegans* var. *meissneri*, *M. kraehenbuenhlii*, *M. leona*, *M. longimamma*, *M. matudae* var. *serpentiniformis*, *M. microthele*, *M. orcuttii*, *M. plumosa*, *M. poselgeri*, *M. schiedeana* en *M. variegata*. Voorts is men begonnen met een aparte serie, waarin de twijfelachtige en niet geldig beschreven soorten aparte aandacht volgens hetzelfde stramien krijgen. *Cactus cylindricus* heeft de eer deze reeks te mogen gaan openen, een soort waarvan verondersteld wordt dat deze *Mammillaria hamata* voorstelt.

Theo Neutelings

INHOUD

Nieuwbeschrijving: <i>Gymnocalycium obductum</i> - Een nieuwe cactussoort uit Noord-Argentinië - J. Piltz	74
Succulenta, hoe speelde je het klaar? (VIII) - F. Delabarre	78
Het zaaien van <i>Sulcorebutia</i> - J. Pot	82
Mesembryanthemaceae (LXV) - F. Nolte en A. de Graaf †	83
Het geslacht <i>Thelocophala</i> (VII) - S. Kooij	85
Het geslacht <i>Matucana</i> (XXIX) - R. Bregman, A. Meerstadt, P. Melis en A. Pullen	89
Voor beginners (II) - H. Poel	93
Boeken - B. Jonkers en Th. Neutelings	95